БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 206 (953)
15 ОКТЯБРЬ СЕШАНБА 1957 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Бугун Тошкентда Навоий номидаги театр биносида пахтачилик юзасидан бирлашган илмий сессия очилади.

СЕССИЯ ҚАТНАШЧИЛАРИГА ОТАШИН САЛОМ!

Коммунистик партиянинг Октябрь Чақириқлари

Улуғ Октябрь социалистик революцияси кишилик тарихида янги даврни — капитализмнинг ҳалокати ва социализмнинг тантанаси даврини бошлаб берди, инсониятга коммунистик жамият барпо этишнинг кенг ва ёруғ йўлларини очиб берди. Ўзининг миқёси жиҳатидан жуда улкан бўлган, мақсад ва вазифалари жиҳатидан ғоят чуқур революция бўлган Октябрь социалистик революцияси меҳнаткаш халқ оммасининг асрий истак-орзуларини рўёбга чиқарди, кишининг киши томонидан эксплуатация қилинишига чек қўйди, ҳар қандай социал ва миллий зулм кишанларини абадий парчалаб ташлади. Октябрь қуёши миллионларнинг йўлига ёруғ нур сочди.

Инсоният тарихида янги давр — капитализмнинг ҳалокати ва социализмнинг қарор топиши даврини очиб берган Улуғ Октябрга шон-шарафлар бўлсин!

В. И. Ленин томонидан ташкил этилган ва тарбиялаб вояга етказилган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси марксизм-ленинизм байроғини баланд кўтариб, Россия ишчилар синфини ва деҳқонларини янги, социалистик турмуш учун курашга тайёрлади, революцион курашнинг стратегияси ва тактикасини ишлаб чиқди, бу курашга қаҳрамонларча раҳбарлик қилди, социалистик революциянинг ғалабасини ва мамлакатимизда социалистик жамият қуришни таъминлади. Коммунистик партия совет халқини коммунизм сари дадил қадамлар билан олға бошлаб бормоқда.

Октябрь революциясининг йўлбошчиси, мамлакатимизда социализм ва коммунизм қуришнинг улуғ илҳомчиси ва ташкилотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар бўлсин!

Октябрь революцияси натижасида майдонга келган совет ижтимоий ва давлат тузуми ўзининг буюк ҳаётийлигини кўрсатди. революция бўронида майдонга келган ва Октябрь революциясидан сўнг пролетариат диктатурасининг давлат формаси бўлган Советлар — мамлакатимизда чинакам халқ ҳокимияти, меҳнаткашларнинг энг оммавий, энг демократик органлари бўлиб қолди. Совет касаба союзлари, коммунистик ёшлар союзи ва бошқа жамоат ташкилотлари совет халқининг коммунизм қуришдан иборат буюк ишида актив қатнашмоқдалар.

Совет халқи КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги муносабати билан эълон қилинган Чақириқларини юксак сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги билан кутиб олди. Саноат корхоналарида, фабрикаларда, колхоз, совхоз ва МТСларда Улуғ Октябрнинг шонли 40 йиллиги шарафига социалистик мусобақа тобора кенг ривожланмоқда. Тошкент иқтисодий райони 9 ойлик планни муваффақият илан бажариб, пландан ташқари бирнеча ўн минг сўмлик маҳсулот берди. Тошкент иқтисодий районига кирадиган саноат корхоналарининг ишчилари, инженер-техник ходимлари илғор тажрибани ишлаб чиқаришга жорий қилиш учун, техникани тараққий эттириш учун, меҳнат унумдорлигини янада ошириш учун курашмоқдалар.

Саноат, қурилиш ва транспорт ходимлари! Илғор тажрибани ишлаб чиқаришга жорий қилингиз, техникани тараққий эттириш учун ва меҳнат унумдорлигини бутун чоралар билан ошириш учун курашингиз!

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XX съезди қарорларини амалга ошириб, пахта, картошка ва сабзавот, луб ва бошқа экинлар ҳосилини йилдан-йилга оширмоқдалар, чорвачилик маҳсулдорлигини кўпайтирмоқдалар. Оржоникидзе районининг меҳнаткашлари октябрь ойининг биринчи ўн кунлигида 23,64 процент. 6-«Кўкорол» совхози 33,62 процент пахта топширганликлари учун область ижроия комитети ва область партия комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлдилар. Областимиз ғалла (шолидан ташқари), қоракўл тери, пилла, сут, жун, тухум тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарди.

Колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари! Ватанга дон, гўшт, сут, пахта, жун, зиғир, лавлаги, картошка, сабзавот, мева ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпроқ берайлик!

КПСС Марказий Комитетининг Октябрь Чақириқларида халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида фидокорона меҳнат қилаётган турли касб эгалари, инженер-техниклар, фан ва санъат, маориф, медицина ходимлари, совет муассасаларининг хизматчилари ва барча меҳнаткашлар олдида турган конкрет вазифалар кўрсатиб берилган.

Совет халқи билан биргаликда социализм лагерининг меҳнаткашлари Улуғ Октябрь 40 йиллигини байрам қилишга тайёрланмоқда. Совет Иттифоқи бошчилигидаги социализм лагери ҳозир ҳар қачонгидан ҳам мустаҳкамдир. Социализм лагерининг куч-қудрати — бу лагерга кирган мамлакатлар манфаатларининг умумийлигида, улар идеологияси ва провард мақсадларининг бирлигидадир.

Совет халқи Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги арафасида улуғ хитой халқига, Албания, Болгария, Венгрия, Вьетнам Демократик Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси, Мўғулистон Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Румыния Халқ Республикаси, Чехословакия Республикаси, Югославия Халқ Федератив Республикаси меҳнаткашларига қардошлик саломини йўллайди, уларга ўз мамлакатларида бахтиёр-фаровон ҳаёт қуришда, халқ демократик режимини мустаҳкамлашда янгидан-янги муваффақиятлар тилайди.

Улуғ Октябрнинг буюк ғоялари жаҳон тарихининг боришига кучли таъсир кўрсатмоқда. Октябрнинг ғолиб идеялари миллионларнинг кураш ва ғалаба байроғига айланиб қолди. Шарқ халқларининг империализмга қарши миллий озодлик ҳаракати кучаймоқда, империализмнинг мустамлака системаси емирилмоқда. Ҳиндистон, Индонезия, Бирма, Миср ва бошқа мамлакатлар мустақил тараққиёт йўлига тушиб олдилар. Араб халқлари миллий мустақиллик учун империализмга қарши мардонавор кураш олиб бормоқдалар. Совет халқи тинчлик учун, ўз мамлакатларининг миллий мустақиллиги учун курашаётган мустамлака ва қарам мамлакатлар халқларига қардошлик саломини йўллайди.

Совет Иттифоқи тинчликсевар давлатдир. Унинг ташқи сиёсати аниқ ва равшан. Совет Иттифоқи ўз ташқи сиёсатида ижтимоий системалари турлича бўлган давлатнинг тинч-тотув яшашини таъминловчи сиёсат, тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш, барча мамлакатлар билан иқтисодий ва маданий алоқаларни ривожлантириш сиёсатига амал қилади.

Аммо Америка Қўшма Штатларидаги империалистик доиралар янги урушга зўр бериб тайёрланмоқдалар, халқларни ёлғон-яшиқ гаплар билан алдаб, қурол-яроғлар ишлаб чиқаришни давом эттирмоқдалар, термоядро қуроллари синовларини давом эттирмоқдалар.

Барча мамлакатларнинг меҳнаткашлари! Урушнинг олдини олиш мумкин ва лозим. Ҳамма куч янги уруш хавфига қарши, тинчлик ва халқлар ўртасида ҳамкорлик учун курашга!

Совет Иттифоқи — тинчлик, демократия ва социализмнинг қудратли таянчидир. Бизнинг Ватанимиз фан ва техника тараққиётининг шундай юқори босқичига кўтарилдики, энди техниканинг ҳар қандай мураккаб масалаларини ҳам ҳал этиш мумкин бўлиб қолди. Атом энергияси қувватидан халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида кенг қўлланилаётганлиги, баллистик ракетанинг ишлачиши ва ниҳоят Ернинг жаҳонда биринчи сунъий йўлдошининг яратилиши фан ва техника тарихида катта бурилишдир.

Совет жамиятини олға, коммунизм сари олға боришини тўхтата оладиган куч дунёда йўқ. Ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар ва совет зиёлилари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигини байрам қилишга тайёрланиб, ўз жонажон Коммунистик партияси вa Совет ҳукумати теварагига маҳкам жипслашадилар, улуғ байрамни хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида янги муваффақиятлар билан, совет жамиятининг коммунизм сари бораётган улуғвор йўлида янги ғалабалар билан кутиб оладилар.

Яшасин бутун инсониятнинг порлоқ истиқболи — коммунизм!

Пахтачилик бўйича бирлашган илмий сессия қатнашчилари диққатига

Пахтачилик юзасидан бирлашган илмий сессия шу йил 15 октябрь эрталаб соат 10 да Навоий номидаги опера ва балет театри биносида очилади.

Ҳамма масалалар юзасидан Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига мурожаат қилинсин. (Навоий кўчаси, 4, 3-қават, 60 ва 62- хоналар. Телефон номерлари 37643 — 33061).

ТАШКИЛОТ КОМИТЕТИ.

КПСС Марказий Комитетининг байрамолди Чақириқлари областимиз меҳнаткашларини янги ғалабаларга илҳомлантирмоқда

Областимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги муносабати билан эълон қилинган Чақириқларини кўтаринки руҳ билан кутиб олдилар.
Суратда: Тошкентда қурилаётган янги меҳмонхона қурилишининг ғишт терувчиси ўртоқ **Турди Дониев** КПСС Марказий Комитетининг Чақириқларини ўқиб бермоқда.
Р. Шамсутдинов фотоси. (УзТАГ фотохроникаси).

Юк ташишни кўпайтирамиз

Тошкент тепловоз депосининг барча ишчи ва хизматчилари Улуғ Октябрнинг 40 йиллигини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш учун индивидуал ва коллектив социалистик мусобақани йил бошиданоқ қизитиб юборган эдилар.

Ўтган ойлар мобайнида коллектив катта муваффақиятларни қўлга киритди — давлат планлари ортиғи билан бажарилди. Сентябрь ойининг ўзида поездлар ҳаракати августдагига нисбатан 25 процент оширилди, яъни юк ташиш ҳажми бир ойда 25 процент кўпайди. Бундай кўрсаткичга тепловоз машинистларининг ғайрат ва ташаббус билан ишлаши натижасида эришилди. Улар ўтган ойда 956 оғир юкли поезд бошқариб, уларда қўшимча равишда 286 минг тонна юк ташидилар.

Илғор машинистлардан Юнус Тўлаганов, Михаил Бочарев, Юрий Черняев каби ўртоқлар ойига 10-15 мартадан оғир юкли поездни бошқариб бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Партиямиз Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь революциясининг 40 йиллиги муносабати билан чиқарган Чақириқлари барча совет кишилари қатори тепловозчиларнинг ҳам меҳнат ғайратини янада ошириб юборди. Марказий Комитетнинг «Совет транспорти ходимлари! Юкларни тўхтовсиз ташиб беришни таъминлангиз!. Янги техникани қунт билан жорий қилингиз!» деган чақириғига Тошкент тепловозчилари «Худди шундай қиламиз!» деб жавоб бермоқдалар.

А. ЛЕВШИН,
Темир йўл Тошкент бўлими план секторининг бошлиғи.

Савдо хизматини янада яхшилаймиз

Бутун коллективимиз Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг Чақириқларини зўр кўтаринки руҳ билан кутиб олди.

Жонажон партиямиз биз совет кишиларини порлоқ келажак—коммунизм қурилишида янада активроқ курашишга, жонбозлик кўрсатиб ишлашга чақирган. Совет савдо ходимларидан хизмат кўрсатишнинг юксак маданияти учун кураш, меҳнаткашларнинг эҳтиёжларини тўла қондириш талаб этилган. Буни бажариш биз савдо ходимларининг шарафли бурчидир.

Бизда бирорта ҳам ходим йўқки, у Октябрь олди социалистик мусобақасида қатнашмаётган бўлсин. Биз ўз зиммамизга оширилган мажбурият олиб, уни бажариш учун курашмоқдамиз. III квартал плани ортиғи билан — 117 процент, октябрнинг биринчи декадаси плани эса 126,3 процент миқдорида бажарилди.

Аълочи сотувчиларимиздан Ф. Миркаримова, А. Ф. Гладкова, Р. Мирсалимова, В. Мирзааҳмедовлар савдо планини 114-128 процентга ошириб бажармоқдалар.

Гастроном ходимлари улуғ айём кунларида меҳнаткашларга маданий савдо хизмати кўрсатишни янада яхшилашга аҳд қилган эдилар. Бу соҳада бирмунча натижага эришилди — савдо хизматимиз тўғрисида меҳнаткашлар шикояти анча камайди, ходимларимиз адресига кўплаб ташаккурлар айтилмоқда.

Бизлар партиямизнинг Октябрь олди чақириқларига амалий иш билан — йиллик товар обороти планини 20 декабргача бажариш, савдо хизмати маданиятини янада юксак даражага кўтариш билан жавоб берамиз.

А. ВАРФАЛАМЕЕВА,
2- гастроном директори.

Чақириқ пахтакорларни янада яхшироқ ишлашга илҳомлантирмоқда

Октябрнинг 40 йиллиги яқинлашмоқда. Ҳар бир киши — ишчи ва колхозчи, интеллигент ана шу шонли кунга муносиб совға тайёрлаш учун ҳаракат қилмоқда. Илғор колхозлар, совхозларнинг пахтакорлари давлатга пахта етказиб бериш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш учун курашаётирлар.

Партиямизнинг Октябролди Чақириқларини зўр хурсандчилик билан кутиб олган ва шу Чақириққа амалий иш билан жавоб бериш учун курашаётган Ўрта Чирчиқ районидаги Максим Горький номли колхоз аъзолари пахта тайёрлаш давлат планини 7 ноябргача бажаришга қарор қилдилар. Ҳозир колхоз йиллик планни 63 процент миқдорида бажарди. Колхознинг ўртоқ Қаршибой Элесбоев бошлиқ бригада аъзолари шу кунгача 102 гектар ернинг ҳар гектаридан 18,3 центнердан пахта топшириб йиллик планни 95 процент бажардилар. Бригада аъзолари Октябрнинг 40 йиллиги кунигача ўз мажбуриятларини тўла адо этиш учун ҳаракат қилаётирлар. Илғор теримчилардан Т. Абдураимова, Х. Шодиев ўртоқлар кундалик нормаларини анча ошириб бажармоқдалар.

Ёғингарчилик бошланганидан кейин колхоздаги иккита сушилка дарҳол ишга туширилди. Бу сушилкалар кеча-кундуз тўхтовсиз ишламоқда ва пахта пешма-пеш қуритилиб турибди.

Партиямизнинг дон, гўшт, сут, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тинмай кўпайтириш тўғрисидаги Чақириқларига бу колхоз аъзолари ҳам амалий иш билан жавоб бериш учун янада зўр ғайрат билан курашадилар.

РЕПОРТАЖ

Машинасозларнинг қувончи

Ўнг томондаги асфальт йўлдан завод ишчилари, инженер-техник ходимлари бир-бирлари билан қуюқ суҳбатлашиб, цехларга, участкаларга кириб бораётирлар. Улар бугун ҳар қачонгидан ҳам шод-хуррам кўринадилар. Бунинг сабаби маълум. Кеча-дам олиш куни улар ўзларининг шинам безатилган уйларида, Чирчиқнинг сердарахт кўчаларида Москва радиоси эшиттирган хуш хабарни тинглаганлар. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги муносабати билан эълон қилинган КПСС Марказий Комитетининг Чақириқлари ҳамманинг дилига шодлик, ғайрат бағишлаган эди.

Чақириқ сўзлари ҳар бир ишчининг, ҳар бир ишлаб чиқариш командирининг меҳнатга бўлган шижоатини оширгандай туюлади. Биз механика йиғув цехидамиз. Корхонанинг энг йирик бу цехи олдида юзлаб турли хил қишлоқ хўжалик машиналари турибди. Цех бошлиғи ишчиларнинг ғайрат билан меҳнат қилаётганликларини гапириб шундай дейди:

— Биз ҳар йили ҳам шонли Октябрь байрамини нишонлаймиз. Лекин бу йил уни ҳар йилдагидан ҳам кўпроқ совғалар билан кутиб олаётирмиз. Ўтган йилда цехимиз ўн хил қишлоқ хўжалиги агрегатлари тайёрлаб чиқарган бўлса, бу йил уларнинг тури 15 дан ортади. Бу бизнинг улуғ байрамга атаган совғамиздир.

Қуюв цехида ҳам ҳаёт қайнаган. Ишчилар чўян эритмасини чаққонлик билан турли хил формаларга қуяётирлар. Ҳозиргина қуйилган шестерналарни тахлаётган кекса ишчи Башорат Бекматовага мурожаат қилдик. У 15 йилдан буён шу заводда ишлар экан. Унинг кўкрагида «Социалистик мусобақа аълочиси» значоги ялтираб турибди. Башорат опанинг қувончи ичига сиғмасди.

— Меҳнатимиз-бойлигимиз, ука. Бугун мен нормадан ташқари 30 та маховик-шестерна тайёрлаб бермоқчиман. Менинг бу совғам улуғ партиямиз Чақириғига жавобандир.

«Чирчиксельмаш» заводининг барча ишчилари, инженер-техник ходимлари партиямиз Чақириғини ана шундай меҳнат совғалари билан кутиб олдилар.

— Корхонамизнинг меҳнатсевар ишчилари, — дейди завод директори ўртоқ Петрикин, — 9 ойлик ишлаб чиқариш планларини муддатидан олдин ортиғи билан бажардилар. Биз ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 119,7, товар маҳсулотлари ишлаб чиқариш планини эса 120 процентдан орттириб бажаришга муваффақ бўлдик. Ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалиги учун 15 хил агрегатлар тайёрлаётирмиз. Яқинда кичик каналларни қазийдиган ва ер текислайдиган КЗУ маркали машинани ишлаб чиқаришни ўзлаштирдик. Буларнинг барчаси яқинлашиб келаётган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллик байрамига атаган совғамиздир...

Чирчиқ шаҳридаги барча саноат корхоналари ишчилари, шунингдек қурилиш-монтаж ташкилотларининг бинокорлари партия Чақириғига жавобан янги куч, янги ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Улар йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани қизитиб юбордилар.

А. АБДУКАРИМОВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. С. Шумавцовга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини бериш тўғрисида

Улуғ Ватан уруши даврида Калуга областининг Людиново шаҳрида яширин иш олиб борган комсомол-ёшлар группасининг раҳбари марҳум Алексей Семенович **Шумавцовга** фашист босқинчиларга қарши курашда кўрсатган мардлиги ва қаҳрамонлиги учун **Совет Иттифоқи Қаҳрамони** унвони берилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
К. ВОРОШИЛОВ
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ

Москва, Кремль
1957 йил 12 октябрь.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Улуғ Ватан уруши даврида Калуга областининг Людиново шаҳрида яширин иш олиб борган комсомол-ёшлар группаси қатнашчиларини орденлар билан мукофотлаш тўғрисида

Улуг Ватан уруши даврида Калуга областининг Людиново шаҳрида яширин иш олиб борган комсомол-ёшлар группасининг қатнашчилари фашист босқинчиларга қарши курашда кўрсатган мардлик ва қаҳрамонликлари учун мукофотландилар:

Ленин ордени билан

1. Марҳум **Апатьев** Анатолий Васильевич.
2. Марҳум **Лясоцкий** Александр Михайлович.
3. Марҳума **Хотеева** Александра Дмитриевна.
4. Марҳума **Хотеева** Антонина Дмитриевна.

Қизил Байроқ ордени билан

1. Марҳума **Азарова** Клавдия Антоновна.
2. Марҳум **Апатьев** Виктор Иванович.
3. Марҳум **Евтеев** Николай Георгиевич.
4. **Михаленко** Зинаида Дмитриевна.

Қизил Юлдуз ордени билан

1. **Ананьева** Антонина Васильевна.
2. **Вострухина** Мария Кузьминична.
3. **Зарецкая** Олимпиада Александровна.
4. **Савкина** Римма Дмитриевна.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
К. ВОРОШИЛОВ
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ

Москва, Кремль
1957 йил 12 октябрь.

СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи маршали Г. К. Жуковнинг Албания Халқ Республикасига боришига доир

СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи маршали Г. К. Жуков Албания Халқ Республикаси ҳукуматининг таклифига биноан 1957 йил 17 октябрда Албанияга келади.

Маршал Г. К. Жуковнинг бу сафарида Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг бир неча генерали, адмирали ва олий офицери унга ҳамроҳ бўладилар.

Яна бир миллион гектар қўриқ ер очилди

ОЛМАОТА, 12 октябрь. (ТАСС). МТСлар ва совхозларнинг механизаторлари бу йил яна бир миллион гектар янги ер очдилар. Шундай қилиб, Қозоғистонда қўриқ ерларни оммавий очиш бошлангандан бери ҳаммаси бўлиб 21 миллион гектар қўриқ ер ҳайдалди. Колхозлар ва совхозлар экаётган ҳамма ерларнинг 70 проценти янги очилган ерлардан иборат бўлиб қолди.

Қишлоқ хўжалигига яроқли ҳамма ерларнинг ўрта ҳисоб билан ҳар бир колхозга 41 минг гектар, ҳар бир совхозга эса 97 минг гектардан кўпроғи тўғри келади. Ер тузувчилар ўзлаштирилмаган ва бўш ётган ерларни аниқлашни давом эттирмоқдалар. Янги ерларни очиш дон етиштириш соҳасида эришилган даражани камайтирмай, бир неча йилдан бери ғалла экилиб келаётган қўриқ ерларнинг бир қисмини шудгор қилиб қўйишга имкон беради.

Латвия ССР Олий Советининг сессияси

РИГА, 12 октябрь. (ТАСС). Бугун Латвия ССР Олий Советининг еттинчи сессияси тамом бўлди.

Кун тартибидаги биринчи масала бўйича республика автомобиль транспорти ва тош йўллар министри Э. Ю. Либертнинг Латвия ССР даги автомобиль йўлларининг аҳволи ва бу йўлларни яхшилаш чоралари ҳақидаги доклади тингланди ва муҳокама қилинди.

Сессия автомобиль — от-арава йўлларини сақлашни кескин равишда яхшилашга қаратилган қарор қабул қилди.

Сессия Латвия ССР Олий Совети қонун лойиҳалари комиссияси раиси Н. Я. Биссенек докладини ҳам тинглади.

Область районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1957 йил 14 октябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери	Районлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери
Бўстонлиқ	0,39	63,56	Гулистон	0,37	41,08
Оржоникидзе	0,33	53,34	Сирдарё	0,73	41,07
Пискент	0,22	49,38	Оққўрғон	0,56	40,05
Урта Чирчиқ	0,46	48,90	Янгийўл	0,84	39,52
Юқори Чирчиқ	0,21	46,97	Мирзачўл	0,92	39,28
Бекобод	0,17	43,60	Октябрь	0,70	36,75
Уртасарой	0,40	43,47	Чиноз	0,28	35,13
Бўка	0,37	43,25	Боёвут	0,37	34,42
Оҳонгарон	0,28	41,64	Калинин	1,23	31,26
Верхне-волинск	0,57	41;63	Қуйи Чирчиқ	0,24	30,09

Область совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1957 йил 14 октябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Совхозлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери	Совхозлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери
6- «Кўкорол»	0,48	79,04	2- «Оҳангарон»	—	38,00
3- «Оҳангарон»	0,33	55,00	«Оққўрғон»	0,71	37,62
4- «Вревский»	1,04	49,17	«Малик»	1,19	35,63
«Пискент»	0,18	45,88	1- «Оҳангарон»	0,66	34,33
Киров номли	0,58	45,49	«Мирзачўл»	0,10	33,75
1- «Далварзин»	0,11	43,48	1- «Боёвут»	0,42	31,56
«Чаноқ»	—	42,73	«Гулистон»	—	30,48
«Социализм»	0,85	41,42	«ЎзССР беш йиллиги»	0,24	30,09
2- «Далварзин»	0,28	41,18	3- «Боёвут»	0,24	28,15
1- «Фарҳод»	0,12	38,64	Булганин номли	0,21	26,60
«Дружба»	0,15	38,20	Бушуев номли	—	23,59

Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги шарафига

Меҳнат совғалари

Илғор босмахоналарда

Область маданият бошқармаси системасидаги полиграфия саноати корхоналари ўртасидаги социалистик мусобақада Олмалиқ шаҳар босмахонаси коллективи йил бошидан бери олдинда келмоқда. Босмахона ишчи ва хизматчилари маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга хизмат қиладиган ҳамма резервларни ишга солиш натижасида 1957 йил давлат планини муддатидан 3 ой олдин бажаришга муваффақ бўлдилар.

Хомашё, электр энергияси ва бошқа материалларни тежаб сарфлаш натижасида 9 ойда 15 минг сўмлик маблағ тежаб қолинди. Нури Холитова, Ноила Аҳмедова, Рашид Холматов, Надежда Пакалова ўртоқлар сингари илғор ишчилар иқтисод режимини қатъият билан амалга ошириш соҳасида ҳам, смена топшириғини доим ортиғи билан бажаришда ҳам бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Шунингдек меҳнатни яхши ташкил этиш, машина ва механизмлардан унумли фойдаланиш ва заказчилар билан алоқани мустаҳкамлаш натижасида Оҳангарон ва Чиноз район босмахоналари коллективлари ҳам 1 октябргача йиллик топшириқни адо этдилар.

Ўз имкониятларини қайта ҳисоблаб чиқиб, Олмалиқ нашриётчилари йил охиригача яна 60 минг сўмлик, Оҳангарон ва Чиноз район босмахоналари коллективлари эса йиллик планнинг 30 проценти миқдорида қўшимча маҳсулот ишлаб бериш мажбуриятини олдилар.

У. МАДРАҲИМОВ.

Лак-бўёқ ишлаб чиқариш кўпаймоқда

Тошкент лак-бўёқ заводида тайёрланаётган турли хил маҳсулотлар бепоён мамлакатимизнинг жуда кўп шаҳар ва қишлоқларига юборилаётир. Завод ишчилари ва инженер-техник ходимлари шунинг учун ҳам маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш учун курашни ой сайин қизитмоқдалар.

Йиллик программани 11 ойда бажариш ва йил охиригача бир неча миллион сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олган бу коллектив 9 ойлик планни муваффақият билан бажарди. Йил бошидан бери плandan ташқари қарийб уч ярим миллион сўмлик ҳар хил лак ва бўёқлар ишлаб чиқарилди.

Цехлараро социалистик мусобақада 3 ойдан бери корхона кўчма Қизил байроғини қўлдан бермай келаётган спиртли лак ишлаб чиқариш цехи олдинда бормоқда. Бу цехда 9 ойлик топшириқ 110 процентдан ошириб бажарилди. Тутаева, Патюшина, Кузнецова, Ермакова ўртоқлар сингари ўнлаб ишлаб чиқариш новаторлари смена топшириқларини 1,5-2 баравардан ошириб бажариб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

З. АХТЯМОВА.

Чирчиқдаги «Электрощит» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари яқинлашиб келаётган Улуғ Октябрь байрамини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга ҳаракат қилаётирлар. Механика цехининг токари Валентина Ашаева смена нормасини 2,5-3 ҳисса ошириб бажараётир. Суратда: ёш токарь Валентина Ашаева иш устида.

А. Абдуазимов фотоси.

Бўстонлиқ мармарчилари йиллик планни бажардилар

Бўстонлиқ хушманзара кўринишлари, кўкка бўй чўзган тоғлари, тезоқар, тиниқ сувлари, ажойиб боғлари, шифобахш ўрмонзорлари билан ном чиқарган бўлса, чиройлик ва силлиқ мармарлари билан ҳам бутун республикамизга машҳурдир.

Ғазалкент қишлоғи ёнида кўк билан ўпишиб турган баланд тоғ мармарга бойдир. Завод цехларига кирсангиз оқ, қора, қизил ва кулранг мармарлардан турли шакллардаги плиталар, канцелярия асбоблари ва электр саноати учун зарур бўлган хилма-хил маҳсулотларнинг тайёрланаётганлигини кўрасиз.

Завод коллективи яқинда янги хил мармар буюмлари ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Мозаикали мармар плитаси деб аталувчи бу маҳсулот ушоқланган мармар тош ва цемент аралашмасидан тайёрланади. Янги маҳсулотни асосан электрощитлар ишлаб чиқарадиган саноат корхоналари истемол қиладилар. Бундан ташқари, янги турдаги плиталарни холодильниклар, прилавкалар, стендлар тайёрлашда ҳам қўлланиш мумкин. Корхона янги маҳсулот юзасидан жуда кўп заказлар қабул қилишга киришди.

Мармар заводининг коллективи октябрь ойининг биринчи ўн кунлигидаёқ йиллик планни муваффақият билан бажардилар. Шу муддат ичида меҳнат унумдорлиги ўтган йилдагига қараганда тўрт баравар ортди, маҳсулот таннархи ҳам анча камайди.

Мармар қирқувчилардан М. Додаев, И. Кравченко, В. Чаншовин каби ўнлаб ишчилар смена топшириқларини 2-3 ҳисса бажариб, бошқаларга ўрнак бўлаётирлар.

Т. ЎРУНОВ,
Э. ТУРКМЕНОВ.

Темирйўлчилар ғайрати

Тошкент темир йўлининг кўп кишилик коллективи социалистик мусобақани кенг авж олдириши натижасида темир йўл бўлимининг техника-иқтисодий кўрсаткичлари тез юксалаётир.

Ўтган 9 ой мобайнида бўлимда қўшимча равишда 10 минг 144 вагон турли хил халқ хўжалик юклари ортилди ва 7548 вагон юк туширилди. Ички резервларни кўплаб ишга солиш натижасида Жилға, Яланғоч, Паргос, Барраж, Тўйтепа, Оҳангарон ва Қарақтой темир йўл станциялари коллективлари йиллик программани муддатидан 3 ой олдин бажаришга муваффақ бўлдилар.

Бўлимда саноат маҳсулотлари ташиш, айниқса, тез ортиб бормоқда. Темирйўлчилар билан саноатчилар ўртасидаги ҳамкорликнинг мустаҳкамланиши туфайли йил бошидан бери плandan ташқари 45 минг тонна саноат юки ташилди. Сентябрь ойининг ўзида биргина «Ташкенткабель» заводи Мамлакатимизнинг турли жойларига белгилангандан 60 вагон кўп кабель маҳсулоти жўнатди. «Чирчиксельмаш», «Ташавтомаш» заводлари, Олтинтопган комбинати ва областимиздаги бошқа бир қанча корхоналар ҳам қўшимча равишда анча юк жўнатишга ва келтиришга муваффақ бўлдилар.

Пахта ташиш ҳажми ҳам кўпайиб бормоқда. Ўтган ойда Тошкент темирйўлчилари плandan ташқари 122 вагон пахта толаси ва 104 вагон чигит ташиб бердилар. Чиноз, Янгийўл ва Салор станцияларида пахта ташиш кун сайин кўпаймоқда.

А. ЛЕВШИН.

750 ишчи 1958 йил ҳисобига ишламоқда

Тошкентдаги Паровоз-вагон ремонт заводининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари 9 ойлик программани муваффақият билан бажардилар. Корхона коллективи йил бошида планга қўшимча равишда 3,5 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олган эди. Ишчилар социалистик мусобақани яхши йўлга қўйишлари натижасида бу вазифани шараф билан бажардилар.

Бу ютуқларни қўлга киритишда корхонанинг ҳар бир ишчиси, мастери ва инженер-техник ходимлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Улар ўтган 9 ой мобайнида 168 рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этиб, давлатнинг қарийб 1 миллион сўм маблағини иқтисод қилдилар.

Бу ердаги барча цехлар график асосида ишни ташкил этиб, ойлик ва квартал планларини муддатидан бирмунча илгари бажараётирлар. Ҳар бир ишчи смена нормасини 2-3 ҳисса ошириб бажаришга ҳаракат қилаётир. 2-механика цехининг токари К. Фозилов, инструментал цехининг станокчиси Н. Орлов, чўян қуйиш цехининг фармовшчиги А. Исмоилов ва бошқалар шулар жумласидандир. Шуниси қувонарлики, ҳозир заводда 750 га яқин меҳнатсевар ишчи 1958 йил ҳисобига маҳсулот бераётир.

Корхона ишчилари октябрь ойи планини муддатидан 10 кун илгари бажариш ва плandan ташқари 100 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаб беришга аҳд қилдилар.

Ҳ. МАҲМУДОВ.

Аҳоли учун кўплаб кроватлар

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг саноат бошқармасига қарашли металл буюмлар ишлаб чиқариш заводининг коллективи Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақани кенг авж олдириб, ишлаб чиқаришда янги ғалабаларни қўлга киритмоқда. Бу ерда пружинали кровать ишлаб чиқариш ойдан-ойга кўпаймоқда.

Завод ишчилари ўтган 8 ой ичида самарали меҳнат қилдилар. Плandagi 50 минг 45 та кровать ўрнига 54.748 та биринчи сортли кровать ишлаб чиқарилди. Ишчилар август ойида планни 105,8 процент қилиб бажаришга муваффақ бўлдилар. Сентябрь ойи ишчиларнинг катта ғалабаси билан якунланди. Эришилган ютуқлар янада мустаҳкамланди. Сентябрь ойининг ўзида давлат плани 111,2 процент қилиб бажарилди.

Тошкент заводида тайёрланаётган кроватлар республикамизнинг Фарғона, Андижон, Наманган, Самарқанд областларига, шунингдек Қорақалпоғистон АССР савдо ташкилотларининг базаларига жўнатилмоқда.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР! ҲАР ҚАНДАЙ ОБ-ҲАВО ШАРОИТИДА ҲАМ ПАХТА ТАЙЁРЛАШ СУРЪАТИНИ СУСАЙТИРМАЙЛИК!

Кўпминг килограммчилар

Суратда: М. НАСРИДДИНОВА

Мамлакат терган пахта жойланган қанорларнинг охиргисини табельчи тортиб бўлар экан, қиз енгил бир нафас олди ва рўмолчаси билан пешонасидаги терларни сидирди.

— Топшириқни ортиғи билан бажарибсиз, жами терган пахтангиз 170 килограммга етди, — деди табельчи бир чеккада ийманибгина унга қараб турган Мамлакатга, — ҳаракатни бўшаштирмасангиз, тушдан кейин яна 100 килограмм теришингиз мумкин.

— Ўзим ҳам шуни кўзлаяпман, — деди у ва дала томон йўл олди.

...Йиғим-теримни бошлаш олдидан ўтказилган мажлисда айтилган гапларни Мамлакат сира унутмайди. Ўшанда колхоз аъзолари 1200 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 41 центнердан пахта топшириш учун астойдил ишлашга сўз берган, ҳар бир бригада ва ҳар бир пахтакор Октябрнинг 40 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун кўпминг килограммчилар ҳаракатини кенг авж олдиришга қарор қилган эди. Мавсумда 7-15 минг килограммдан пахта тераман деб ваъда берган чевар теримчиларнинг бири Мамлакат эди. Мамлакат ўз ваъдасининг уддасидан чиқиш учун теримнинг дастлабки кунлариданоқ астойдил ҳаракат қилабошлади ва бу соҳада яхши натижаларни қўлга киритмоқда.

— Мамлакат шу кунларда қандай ишламоқда? — деб сўрадик биз бригада бошлиғи Раҳмон Каримбердан.

— Барака топсин, бригадамизнинг энг илғор теримчиларидан бири шу қиз. Ўз ваъдасининг уддасидан чиқиш учун ҳормай-толмай меҳнат қилиб, кундалик топшириқни 2-3 ҳиссага етказиб бажараётир. Унинг шу кунгача терган пахтаси 5200 килограммдан ошиб кетди, — мамнунлик билан деди бригадир.

Биз Мамлакатнинг ўзи билан ҳам суҳбатлашиб, ундан ўз тажрибаси ҳақида сўзлаб беришни сўрадик.

— Бунда ҳеч бир сир йўқ, — деб жавоб берабошлади Мамлакат, — ишга эрталаб барвақт чиқиб, қош қорайганда даладан қайтаман. Бирйўла беш-олти қаторни танлаб олиб,

Суратда: А. ОТАМИРЗАЕВА

Суратда: М. МАҲКАМОВА.

шу қаторлардаги пахтани териб олмагунимча бошқа қаторларга ўтмайман.

Мамлакат Маҳкамова эришаётган муваффақиятларда ҳақиқатан ҳам ҳеч бир сир йўқ. Ҳамма гап шундаки, у бир минут вақтни ҳам бекорга ўтказмасдан, фидокорона меҳнат қилади, ишни соатлик график асосида ташкил этиб, белгиланган топшириқни бажармагунча даладан қайтмайди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти бу илғор теримчини яқинда қимматбаҳо буюм билан мукофотлади. Чевар теримчи бу ғамхўрликка жавобан янада зўр ғайрат ва ташаббус билан пахта термоқда.

Колхозда Мамлакат Маҳкамова сингари чеварлар оз эмас. Адолат Отамирзаева, Мавжуда Насриддинова, Азима Шербоева каби теримчилар ҳам кўпминг килограммчилар ҳаракатига қўшилиб, тобора кўп пахта термоқдалар.

П. КОВАЛЕВ.
Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози.

Меҳнатни тўғри ташкил этиш натижаси

«Оққўрғон» совхози республикамиздаги энг йирик пахтакор хўжаликлардан бири ҳисобланади. Бу ерда бешминг гектардан ортиқ майдонда пахта етиштирилади.

Совхоз йиғим-терим ишларининг уюшқоқлик билан олиб борилаётганлиги, ишчилар меҳнатининг тўғри ташкил этилганлиги билан ажралиб туради. Ҳар бир далачилик бригадасида бир нечтадан қўшимча хирмонлар ташкил этилган. Бу тадбир вақтдан унумли фойдаланиш имкониятини бераётир. Теримчи этагини пахтага тўлдиргач, уни шу ернинг ўзида бригадир ёки табельчи тортиб олади.

Бундан ташқари, ҳар бир теримчига 5-6 тадан эгат ажратиб қўйилади. Колхозчи қўшимча хирмондан узоқлашиб кетмаган ҳолда пахта теради, бригадир эса уларнинг иши устидан бемалол контроллик қилиб тура олади.

Натижада совхознинг илғор бўлимларида ҳарбир теримчи ўртача ҳисоб билан 110 килограммдан пахта териб, ўз нормасини 2-3 ҳиссага етказиб бажараётир. Меҳнат унуми ошиб, давлатга пахта топшириш суръати кучаймоқда.

(ЎзТАГ).

Биринчилик учун

Ўрта Осиё Давлат университети юридик факультетининг студентлари Бўка районидаги «Ленин йўли» колхозида пахта термоқдалар. Теримнинг дастлабки куниданоқ студентлар ўртасида илғорлик учун кураш қизғин тус олди. Партия ташкилоти студентлар ўртасида йиғилиш ўтказиб, юзкилограммчилар мусобақасини ташкил этишни таклиф қилди. Бунга ҳамма факультетларнинг студентлари бир оғиздан қўшилдилар. 4- бригаданинг юзкилограммчилари 5- бригадани социалистик мусобақага чақирди. Чақириқ қабул қилинди.

4- бригаданинг Пирматов, Аҳмаджонов, Эрсолиев, Ғаниев, Янгибоев, 5- бригададан Суюндуқов, Жўраев, Давронова, Шоюсупова, Ходиқулов ўртоқлар ўзаро мусобақада ғолиб чиқиш, биринчиликни эгаллаш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Уларнинг ҳар бири Улуғ Октябрь байрамигача 7,5-10 тоннадан пахта териш мажбуриятини олиб, суръатни кун сайин кучайтирмоқдалар. Юзкилограммчилар ҳаракатига қўшилган бу студентлар кунига 100-135 килограммдан пахта териб, колхозчиларнинг ташаккурига сазовор бўлаётир.

Колхозга самимий ёрдам бериш учун келган студентлар ишлаб чарчамайдиганлардан. Лекин уларнинг яна ҳам унумлироқ меҳнат қилишлари учун колхоз правлениеси, даставвал колхоз раиси ўртоқ Барат Умаров улар тўғрисида чинакамига ғамхўрлик қилиши керак. Шунда ҳар бир студент ўртача 100 килограммдан, ҳатто ундан ҳам ошириб пахта теради ва колхознинг сводкада биринчи ўринга чиқиб олишига муносиб ҳисса қўшади.

А. ОЛИМОВ.

РЕВОЛЮЦИОН ЎТМИШИМИЗ САҲИФАЛАРИДАН

Дўстлар ёзишмаси

Ўрта Осиё республикаларида Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун курашда актив иштирок этган кекса рус коммунистларининг кўпчилиги ҳозир ҳаёт. Улар Иттифоқимизнинг турли шаҳарларида яшаётган бўлсаларда, революцион жангларда вужудга келган дўстликни кўз қорачуғидай сақлаб, бир-бирлари билан мактуб ёзишиб турадилар.

Қуйида биз Туркманистон республикасининг Байрамали шаҳрида яшаётган кекса большевик билан тошкентлик кекса большевик ўртасидаги дўстликни ифодаловчи материал босаётирмиз.

Федор Пахомович кўз ойнагини тақиб, катта-катта ҳарфлар билан битилган мактубни ўқий бошлади.

«...Федя, бардаммисан?. Саломдан кейин сенга айтадиган янгилигим шуки, яқинда мен республика музейи ҳамда газетасидан хат олдим. Улар 1912 йил воқиаларида, шунингдек Улуғ Октябрь революцияси кунларида сен билан менинг ҳам иштирок этганлигимизни қаердандир билиб олишибди.

Музей директорининг ёзишича, агар сен розилик берсанг, Ашхободга чақириб олишармиш. Сен нима дейсан? Розилик берасанми? Бир неча кунга келиб кетсанг яхши бўларди. Ахир дидор кўришмаганимизга ҳам икки йилча бўлиб қолдику.

Байрамалида чиқадиган газета мухбири айниқса жон ҳолимга қўймаётир. Ҳар куни уйимга келиб: «Сиз айтиб туринг, мен ёзиб оламан», — дейди. Бўлган воқиаларнинг қайси бирини айтишимни билмайман. 1912 йилги сапёрлар қўзғолонини гапириб берувдим, мухбир: «қўзғолон қатнашчиларидан ҳаётларини танийсизми?» деб сўраб қолди. Мен сени, иннайкейин Вихаревни айтдим. Вася соғ-саломат юрибдими? Мария Тимофеевначи? Нима бўлса, ипидан-игнасигача гапириб беринг, деб қистаб қўймаяпти.

Мен унга сенинг ҳунарларингни гапириб бердим. Қўзғолон бошланишига икки соат қолганида коммутатор симларини узиб ташлаб, Тошкент ҳарбий гарнизони билан лагеримиз ўртасидаги алоқани тўхтатиб қўйганлигинг, кейин офицерларнинг 50 та револьверини беркитиб, айғоқчи прапорщикнинг хонасига беркитиб қўйганлигинг ҳақида ҳам гапириб бердим. У сенинг ҳаётинг билан жуда қизиқиб қолди. Китоб ёзаман деяпти. Агар сенга малол келмаса, унга ёрдам бер. «Бўлган воқиаларни батафсил ёзиб юборсалар бас, буёғини ўзимиз тўғрилаймиз» дейди.

Ҳа, айтгандек, мухбир музейданми, архивданми, билмадим, бир ҳужжат топиб олибди. Унда сенинг ҳам номинг кўрсатилган экан. Ҳужжатнинг кўчирилган нусхасини менга кўрсатди. Ҳаммаси тўғри! Подшонинг ҳукми билан қалъада осилган 14 сапёрнинг исми-фамилиялари ҳужжатда аниқ ёзилган.

Сенинг тўғрингда эса бундоқ дейилган: «...Федор Пахомович Нестеров сапёрларнинг қўзғолонга тайёргарлик кўраётганликларидан хабардор бўлатуриб, шунингдек ўзи ҳам унинг актив қатнашчиси сифатида исёнчилар бошлиғи томонидан икки соат бурун огоҳлантирилишига қарамай, қўзғолон шафқатсизлик билан бостирилганидан кейин олиб борилган терговларда исён раҳбарлари ҳамда унда қатнашган сапёрлардан бирортасининг ҳам номини айтмаган..» Буни сапёрлар қўзғолони ҳақидаги архив материалларидан кўриш мумкин. Ашхобод шаҳар, тарихий музей директори..»

Федя, мен мухбирга қўзғолон бостирилганидан сўнг, қандай қилиб, бизнинг батальон солдат ва командирларининг ўлим ва каторга ҳукмидан омон қолганлиги тўғрисида ҳам сўзлаб бердим.

Лекин, назаримда, мухбирни бизларнинг кейинги ҳаётимиз, айниқса 17 йил воқиалари давридаги фаолиятимиз кўпроқ қизиқтираётганга ўхшайди. Қайси куни мухбир уйимга келиб, мени машинада редакцияга олиб борди. Суратга туширишди. Октябрь кунлари қаерда бўлганлигимни, революцияни қандай кутиб олганлигимни сўрашди. Мен ўзим тўғримда кўрган-билганларимни ҳикоя қилиб бердим.

Ўзингга маълум, батальонимиз Тошкентдан кўчирилганидан кейин 1917 йил май ойининг охирига қадар Туркияда турдик. Хинис қишлоғини эслаётгандирсан? Қандай вайрона қишлоқ эди, а! Ёдимдан кўтарилган бўлмаса, 1917 йил февраль бўрони тўғрисидаги хушхабарни биринчи бўлиб бизларга сен етказган эдинг, шекилли? Ахир сенинг қулоқларинг ҳаммадан кўра узоқроқни эшитарди-ку. Сен радист эдинг ўшанда, шундайми? Петроград ишчи ва солдатларининг «Ҳокимият-Советларга!» деб 1 Май намойишини ўтказганликлари тўғрисидаги хабарни батальондагилар ўртасида тарқатиб, 14 кун гауфтвахтда ётганинг, полковник қамчисидан пешонанг ёрилганлиги ёдингдан кўтарилмагандир. О, лаънати ўтмиш жафолари!

Федя, менинг сенга жуда раҳмим келарди. Ахир 16 йил подшо милтиғини елкангга ортиб, не-не азобларни тортмадинг. Полкимиз Кавказда турганида ғариб онанг вафот этган эди. Мушфиқ синглингнинг Большие копёнидан йиғлаб ёзиб юборган хатини сира-сира унутмайман. У: «Онам оқсоқол соловьевларнинг эски омборида каламушни ўлдириш учун заҳарлаб қўйилган хамирни еб ўлиб қолди... Федяжон, бир келиб кетолмайсанми? Оилада тўққиз жон эдик. Энди эса фақат иккаламиз қолдик, холос. Мени унутма, акажон...» деб ёзган эди-а.

Пахомич, мени кечир, қадрдоним. Битган жароҳатларингни қайтадан яраладим. Кексалик, ўша даврларни эслаб, юрагим эзилиб кетганидан бир зум ороминггни буздим.

Нима эди-я. Ҳа. Хинисдан сени «шубҳали шахс» деб Сибирь полкига жўнатганларидан кейин алоқамиз узилди. 11 йилдан кўпроқ ҳарбий хизматда бирга бўлдик. Мен сендан фақат яхшилик кўрдим. Социал-демократ сифатида сенинг кўзинг бошқаларникидан ўткирроқ эди. Дунёда бўлаётган воқиаларни тушунтириб берардинг. Бошқа дўстларимиз каби менинг ҳам шонли Октябрь нурига юз тутиб, шу ёруғ нурдан баҳраманд бўлишимга сабабчи бўлдинг. 1917 йилнинг сентябрида улуғ Ленин партиясига қабул қилиндим. Мени Байрамалида энг кекса коммунист дейишади, ҳурмат қилишади. Бундан ҳам катта бахт бўладими!

Сен билан ажралишганимиздан сўнг, Москвага бордим. Октябрь социалистик революциясида кучим борича қатнашдим. Шонли революция солдати сифатида контрларга, Юденич ва Колчак газандаларига қарши курашда миллион-миллион ишчи ва солдатлар, оддий меҳнаткаш халқ билан бирга бўлдим.

Федя, узоқ йили Тошкентга борганимда сен билан бирга собиқ федерация боғида озодлик учун, миллионлар бахт-саодати учун курашганлар ва бу йўлда муқаддас қонларини тўкканлар қабрини зиёрат қилдик. Ўзбекистон ҳукумати, Коммунистик партияси ва бутун ўзбек халқидан жуда мамнун бўлиб қайтдим. Улар революция жангларида қон тўкканларга абадий ёдгорлик тиклабдилар. Зотан шундай бўлиши ҳам керак эди..

Ўша учрашувда сенинг Октябрь кунлари қаерларда бўлганлигинг, нималар билан шуғулланганлигингни сўраб олмаганлигимни қара! Мўйисафидлик шу экан-да. Гулчамбарларни қўйибмиз-у, иккаламиз ҳам лом-мим демай, кўзимизни юмиб қабр бошида тураверибмиз...

Федя, умид билан илтимос қиламан, сен шу мухбир ҳожатини албатта чиқарасан. Майли, қоронғу ўтмишнинг жонли гувоҳлари ҳикоясини ёзсин. Ахир, сен билан бизнинг подшо ҳокимиятини ер билан яксон қилиш учун олиб борган курашларимиз биз сингари миллионларнинг кураши-ку...

Анастасия Ивановна ҳамда қизингга мендан ва Митрофановнадан алангалик салом айт.

Сенга ҳурмат билан Алексей».

Хатни ўқиб бўлгач, Федор Пахомович кўз ойнагини аста олди. У хира кўзларини қаттиқ юмган эди, икки томчи ёш унинг семиз юзидан сирғаниб, стол устидаги клиёнкага тушди.

Кексанинг ёши 70 дан хийли ўзиб қолган бўлса ҳам, ҳали анча бардам, бақувват кўринади. У ўтирган стулини орқага суриб, ўрнидан турди. Қўлидаги хатни яна ўша конвертга солиб, уй тўридаги стол устида турган пўлат сандиқчага қулфлади. Сўнгра нариги уй эшигини қия очиб, майин бир оҳангда:

— Настя, чойинг борми, олиб кел. Меҳмон келди ҳам демайсан-а! — деди.

Қулупнайдан тайёрланган мураббо билан мириқиб чой ичдик. Кеч соат 8 лар чамаси эди. Дастурхон йиғиштирилгач, Федор Пахомович телевизор қулоғини буради. «Москва ўтмишда ва ҳозир» деган темада киножурнал кўрсатилаётган экан. Ўтмишдан гап кетганда кексага эрк бер дейишади. Федор Пахомович телевизор экранида кўрсатилаётган қадимий Москва ҳақида гапираётган диктордан ҳам яхши ва аниқ тушунтириб берарди. У кўҳна пойтахтда кўп йиллар яшаган, шунинг учун ҳам Москва тўғрисида кўп нарсаларни биларди.

Не маҳал бўлиб қолганлигига қарамай, гапни нимадан бошлашни, ўз мақсадимизни унга қандай тушунтиришни билолмасдик. Тўппадантўғри «газетамиз учун ўтмишингиз тўғрисида ҳикоя қилиб беролмайсизми?» дейишга тил бормади. Чунки у билан биз аввалдан таниш, бир-биримиз билан тез-тез учрашиб турар эдик. Федор Пахомович кўп йиллардан буён «Ўртоқ» фабрикасида партия ташкилотининг секретари бўлиб ишлаб келаётир. Бунинг устига маҳаллий Советларга бўлган сайлов вақтида унинг уйига кўп марта кирган, оиласи ва ўзи билан узоқ суҳбатлар қурган эдик.

Эртаси куни кечқурун Федор Пахомовичнинг уйига яна бордик. Бу сафар у чуқур ўйга чўмган, аллақандай сарғайиб кетган қоғозларни титкилаб ўтирарди. Столнинг бир чеккасига кеча у ўқиб ўтирган хат ёзиқ. Кўз ойнагини пешонасига кўтарар экан:

— Кел, ўғлим, — деб қўйди Федор Пахомович негадир бугун бироз асабий кўринарди. У бизга бир томонига араб ҳарфлари, иккинчи томонига рус тилида машинкада ёзилган, сарғайиб кетган қоғозни узатди. Бу қоғоз Федор Пахомовичнинг 1918 йилда Туркистон Ер ишлари Халқ комиссариати вакили бўлиб ишлаганида берилган гувоҳнома экан.

Кекса катакли дафтарга хат тушира бошлади. Лекин дастлабки жумлани ёзди-ю, қалтираб кетаётган қўлидаги қаламини беҳосдан столга ташлади. Унинг нимадандир ичдан қийналаётганини юзидан сезиб олиш мумкин эди. Қалин мўйловлари остидаги лаблари ўз-ўзидан пичирлар, ўсиқ қошлари орасида қават-қават ажин пайдо бўлар ва яна бир зум ўтмасданоқ ёзилиб кетарди. У чаккасини ушлаб, ҳаёлга чўмди. Октябрь революциясининг бўронли кунлари, ўша маҳаллардаги унутилмас дамлар уни чулғаб олган кўринади.

... 1917 йил Тошкент кўчаларида оқгвардиячилар билан бўлган жанглар, Госпитальная майдонидан иккита бронемашинада туриб, қизил шарқчилар мастерскойи ишчилари ва қизил гвардиячилар устига ўқ ёғдираётган оқ офицерларга гранаталар отиб, уларнинг бир нечасини сафдан чиқаргани, разведка қилиб юрганида кўчадан ўтиб кетаётган фаэтондан узилган ўқнинг уни ағдарганлиги, граждандар уруши даврида қишлоқларга чиқиб, деҳқон оммаси билан бирга қулоқларга қарши олиб борилган кескин курашлар, ер ислоҳоти давридаги тўполон йиллар, колхоз тузуми... буларнинг ҳаммаси унинг ҳаёлидан бирин-кетин ўтаётган эди...

У мана шу воқиаларни ўз дўстига ёзиб юбормоқчи бўлса керак. Лекин у ҳар қанча уринса ҳам, буларни хатга туширолмади. Узоқ жимликдан сўнг дўсти ёзиб юборган хатни яна қўлига олди ва бизга узатди. Кекса большевик Василий Алексеевич Тюленевнинг мактубини мароқ билан ўқиб чиқдик. Унинг мактуби бу икки кекса революционерларнинг бир-бирига меҳрибонлик, абадий дўстлик руҳи билан тўлиб-тошган эди.

— Мен айтиб турсам, сен ёзсанг, қандоқ бўларкин, а? деди у ниҳоят, бироз вақт ўтгач.

— Яхши бўлади...

Сўнгра у айтиб турди, биз ёздик.

«...Азиз дўстим Вася, юборган хатинг учун раҳмат. Ҳаммамиз соғ-саломат юрибмиз. Тетик ишлаб юрибман. Улуғ кунга тайёргарлигимиз зўр...

Вася, хатингга бир кун кечикиб жавоб қайтараяпман, афу этарсан. Бошингдан ўтган воқиаларни ҳикоя қилиб бериш осон, лекин уни хатга тушириш амри-маҳол экан. Сенинг «жонингга тегаётган мухбир мени ҳам ўз ҳолимга қўймаётир. Бироқ у ҳали-ҳам сир бой бермоқчи эмас. Аммо унинг нафи тегадиганга ўхшайди. Кўриб турибсан-ку, бу хатни у ёзди. Мен айтиб турдим..»

Федор Пахомовичнинг аллақачонлар ҳамма нарсани пайқаб олганлигидан ҳанг-манг бўлиб қолдик. Қари билганни пари билмас деганларича бор.

У икки қўлини орқасига қилиб, уйнинг уёқ-буёғига юраркан:

— Тўғрими? — деди кулиб.

Биз иложсиз «ҳа» дедик. Сўнгра кула-кула ишимизни давом эттирдик.

А. АБДУАЗИМОВ.

ПАХТАЧИЛИК БЎЙИЧА БИРЛАШГАН ИЛМИЙ СЕССИЯГА

ПАХТАЧИЛИКНИНГ ИЛМИЙ АСОСЛАРИНИ ЧУҚУРРОҚ ЎРГАНАЙЛИК

СоюзНИХИнинг Оққовоқ тажриба станциясида. **Суратларда:** 1. Станция старший илмий ходими **Г. В. Кокуев** ўзи етиштирган тезпишар ва узунтолали М-3445 янги пахта навини кузатмоқда. 2. Биология фанлари кандидати **Н. А. Тодоров** (ўнгда) ва **А. Н. Нешина** ўртоқлар тажриба хулосаларини аниқлаётирлар.

Б. Фомичев фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўрта Осиёдаги суғориладиган районларда пахта агротехникасининг илмий асослари

С. Н. РИЖОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари доктори.

Пахта ҳосилдорлигини янада оширишга суғориладиган ер ишлари маданиятини юксалтириш асосидагина эришиш мумкин. Ана шу кенг проблема доирасида агротехника масалалари муҳим ва етакчи роль ўйнайди.

Ўттиз йилча муқаддам йирик совет олими Г. С. Зайцев пахта ҳосилдорлиги унинг тезпишарлигига, кўсакларнинг йириклигига ва ўсиш шароитларига боғлиқ эканлигини айтиб ўтган эди.

Суғориладиган ерларда ҳозирги замон техникаси ва етарли миқдорда ўғитлар ёрдами билан тупроқда намлик, аэрация ҳолати, тўйимли моддалар концентрациясини вужудга келтириш ҳамда ўсимликка ёруғлик бериш мумкин.

Ўрта Осиё иқлим шароитларида пахтани тезроқ етилтириш масаласи жуда муҳим роль ўйнайди. Чунки ғўзанинг ўсиши узоқ вақт давом этади. Бу, ҳосилнинг пишишини кўп вақтга чўзибгина қолмай, балки, дастлабки ҳосил элементларининг тўкилиб кетишига сабаб бўлади. Бунда ҳосил тўпланиши ўрнига ғўза тупининг ўсишига зўр берилади.

Муттасил юқори ҳосил олиш ва экин майдонларидан тўлароқ фойдаланишда зона агротехникаси муҳим роль ўйнайди. Шунинг учун ҳам агрономияга оид адабиётларда агроиқлим, агромелиорация ва агротупроқ районлаштириш масалаларига катта эътибор берилади.

Агротехниканинг илмий асослари пахта биологиясини чуқур билишга, унинг ҳаёт факторлари талабларини ҳар тарафлама ўрганишга, ғўза ўсаётган тупроқ ва иқлим шароитларини яхши тушунишга асосланади.

Ўрта Осиё пахтачилик зонасининг табиий шароитлари ҳозирги вақтда анча ўрганилган. Кейинги йилларда С. П. Сучков, Б. В. Федоров, В. В. Шредер, В. М. Легостаев, Л. Н. Бабушкин сингари кўпгина тадқиқотчилар томонидан Ўрта Осиёнинг ҳамма суғориладиган зонаси агротупроқ, агромелиоратив ва агроиқлим зона ҳамда районларига бўлинган. Бу зона ва районлар учун мос келадиган ғўза парвариши агротехникаси ишлаб чиқилди.

Ўрта Осиё территориясидаги суғориладиган ҳамма ерни икки зонага бўлиш мумкин. Биринчи зонада қуруқ қир иқлимига эга бўлган, тупроғи тақир ерникига ўхшаган текисликлар бўлса, иккинчи зонада тоғ этаклари, адрлар ва ярим саҳро иқлимидаги, кулранг тусдаги тупроқли текисликлар бор. Геоморфологик ва иқлимий шароитларнинг ўзгариб туриши туфайли тупроқ ҳосил бўлиши процессларининг йўналиши ва суръати ҳам ўзгаради. Бу икки зонанинг асосий фарқи тушадиган ёғиннинг миқдори ва характери, ҳавонинг қуруқлиги билан изоҳланади. Бу зоналарнинг ҳар бири яна маълум областларга бўлинади. Саҳро зонасини иқлим шароитлари жиҳатидан шимолий, марказий ва жанубий областларга бўлиш мумкин. Ўз навбатида тоғ олди зонасини геоморфологик, иқлимий ва тупроқ шароитлари жиҳатидан уч областга, яъни вертикаль зоналар тартибида жойлашган оқ, типик ва қора бўз тупроқли зоналарга бўлиш мумкин.

Оқ бўз тупроқли ерлар районига Тошкент областининг Мирзачўл массиви, Фарғона водийсининг катта қисми, Самарқанд, Бухоро, Қашқадарё ва Сурхондарё областларининг айрим қисмлари кирса, типик ва қора бўз ерларга Ўзбекистон ССРнинг ҳамма маъмурий областларидаги баландроқ жойлар киради.

Ҳар бир иқлим зонасида даставвал қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғини белгилаш, кейин эса бошқа тармоқларнинг ривожланиш миқдори акс эттирилиши лозим. Маълумки, суғориладиган ерларда қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғи пахтачилик бўлиб, ерни ишлашнинг умумий, асосий специфик усули суғоришдир. Ана шундай шароитда ўт далали алмашлаб экиш принципи жорий қилинади. Бу принцип пахтани беда билан алмашлаб экишга мос келади.

Тупроқнинг ишлаб чиқариш қуввати ва, бинобарин, ҳосилдорлиги уларнинг ташкил топишига ва ер ишлари маданияти даражасига боғлиқдир. Бўз тупроқли ерлар ҳосилдорлиги билан ажралиб туради. Бу ерларда ўсадиган кўп йиллик ўтлар тупроқда органик моддаларнинг кўплаб йиғилишига, тўйимли элементларнинг кўпайишига боғлиқ. Бу моддалар узоқ вақт ижобий таъсир кучини сақлаб қолади.

Саҳро зонасининг тупроғи кам потенциаллик ва кам ҳосиллиқ бўлиб, кўп меҳнат ва яхши ишлов талаб қилади. Шунга қарамай, ер ишлари маданияти юқори бўлса, бундай жойлар ҳам мўл ҳосил беради.

Суғориладиган шароитда ҳамма тупроқларда бўладиган процесслар тез суръатлар билан боради. Лекин бунда тупроқнинг ҳосилдорлиги ер ишлари маданиятининг умумий даражасига қараб тез ёки секин бўлиши мумкин. Мана шу масала юзасидан Ўрта Осиё давлат университети агрономия кафедрасида К. Б. Саакянц билан биргаликда олиб борган тажрибаларимиздан чиқарилган хулосаларни кўрсатиш мумкин. Тажриба учун Мирзачўл территориясида турли вақтларда ўзлаштирилган тупроқлар танлаб олинган. Тажриба хулосалари шуни кўрсатадики, суғориш натижасида оқ бўз тупроқнинг морфологик профили, химик ва физик хусусиятлари анча тез ва сезиларли ўзгариб боради. 30 йил мобайнида олиб борилган суғориш ва агротехника таъсири натижасида А горизонтидаги тупроқнинг қуввати 18 дан 30 гача, горизонт В ники эса 25 дан 78 сантиметргача ортган. Карбонат горизонти анча чўкади, гипс горизонти эса тупроқ юзасида 1,5-2 метр ўртасида бўлади, химик ва физик хусусиятлари жуда ўзгаради. Масалан, тупроқнинг максимал гидроскопи ва намлилиги тахминан 1,5 марта ортади. Фосфор миқдори жуда кўпаяди. Органик моддалар ва азотнинг умумий миқдори ўзгариши эса бошқачароқ бўладк. Биринчи саккиз йил мобайнида гумус ва азотнинг миқдори камаяди, кейин эса ер ишлари маданияти даражасига қараб секин ёки тез кўпайиб боради. Ўзлаштирилганига 30 йил бўлган тупроқлар СоюзНИХИнинг Олтин Ўрдадаги тажриба станцияси далаларида синаб кўрилди. Бу ерда ўт далали алмашлаб экиш ишлари яхши ташкил этилган ва минерал ўғитлар кўп миқдорда бериб борилади.

Фосфор ўғитларидан ҳар гектарига 80-100 килограммдан мунтазам равишда бериб борилса, тупроқда ўсимлик енгил ҳазм қила оладиган фосфат тўпланади. Бундай тупроқларга фосфор ўғитларини кўп миқдорда солиш эса пахта ҳосилдорлигини оширмайди.

Бошқа жуда кўп маълумотларни анализ қилиш шуни кўрсатадики, фосфорнинг ҳаддан ташқари ортиқ бўлиши пахтанинг ҳосилдорлигига ва ғўзанинг ўсишига, авж олишига яхши таъсир қилмайди. Бу тажрибадан юқори ҳосил олиш учун гектарига 40 килограммдан фосфор солиш кифоя деган хулосага келиш мумкин. Бошқа тупроқларда ҳам аҳвол шу. Хуллас, тупроқнинг юқори қатламлари кам ишланадиган ерларга фосфор ўғитидан кўп миқдорда солиш, ер ишлови маданияти юқори бўлган тупроқларда эса асосан азот ўғитининг миқдорини кўпайтириш фойдалидир.

М. М. Кононова, Ф. Ю. Гельцер, С. Ф. Лазаров сингари кўпгина тадқиқотчиларнинг маълумотларига қараганда, Ўрта Осиёнинг суғориладиган тупроқлари юқори нитрификация қобилиятига эга бўлиб, ўт экилганда органик моддаларни тез тўплайди ва ер ҳайдалгандан кейин уларни тезда йўқотади. С. А. Кудрин, А. П. Розанов сингари олимларнинг фикрича, Ўрта Осиёнинг суғориладиган тупроқларида ер намининг кўтарилиши ва лойқаланиш жуда тез боради, шунинг учун бу тупроқлар одатда ўсимлик учун зарур бўладиган калий, фосфор ва бошқа озуқа моддаларига бой бўлади.

Ернинг физик хоссаларига ва сувни шимишига қараб, уни иккига бўлиш мумкин (кўп сув шимадиган ва оз шимадиган). Америка тадқиқотчилари сув режими ва суғориш масалалари билан шуғулланиб, қишлоқ хўжалик экинлари, шу жумладан пахтани тупроқдаги нам 50 процент қолганда суғориш лозим деб ҳисоблайдилар. Бу масалада текшириш олиб борган П. В. Старов, В. Е. Еременко, М. П. Меднис ва бошқа олимлар турли тупроқларда намликнинг энг паст чегараси 70 процент деб ҳисоблайдилар. Буни сув шимиш қобилиятига айлантириб ҳисоблаганда 50 процентга тўғри келади. Демак, бу масалада Америка ва совет олимларининг фикри тўғри келади.

Юқори ҳосилли майдонларда ва ғўза туплари қалин бўлган (бир гектарда 100 минг тупдан ортиқ) ерларда ғўза суғоришда қатъий режимни қўллаш керак ва бунда суғоришдан олдин тупроқдаги нам 65 процент бўлиши лозим.

Пахтадан юқори ҳосил олиш учун ғўзани икки марта озиқлантириш (шоналаш ва гуллаш даврида) лозим деб келинар эди. Ўрта Осиё иқлими шароитида ғўза ривожланиши вақтини ва суръатини тезлаштириш ва шу орқали ҳосилни тез етиштириш катта аҳамиятга эга. Лекин шунга қарамай, қабул қилинган ўғитлаш системаси ғўзанинг табиий ўсиши даражасида қолмоқда. Кўпгина тажрибалардан олинган хулосаларга қараганда, ғўза ривожланишининг дастлабки пайтларида азот кўпроқ берилса, ғўза тезроқ гуллар экан ва пишар экан. Юқори концентрациядаги фосфор ғўза ривожланишини анча тезлаштиради ва ҳосилни оширади. Лекин кўп тажрибаларда маълум бўлишича, азот ўғити катта дозаларда, айниқса кўпроқ суғорилган тупроққа берилса, бу ҳол вегетатив массанинг ўсиб кетишига, ҳосил элементларининг тўкилишига ва пишиш процессининг кечикишига сабаб бўлади.

Ўрта Осиё республикаларининг ғўза парваришига таъсир қиладиган табиий шароитларини ҳисобга олиб, пахта агротехникасидаги қуйидаги асосий принципиал ҳолатларни кўрсатиб ўтиш мумкин.

Л. Г. Арутюнова маълумотича, 10-12 даражадаги иссиқлик шароитида совет пахтаси сортларининг ўзагида ҳужайра бўлиниши юзага келади. Температура ошган сари бошқа процесслар ҳам юз беради. Мана шу шарт-шароитларга асосланиб, жанубий зонаďарда 25 мартдан 10 апрелгача, шимолий зоналарда эса 25 апрелгача, ҳатто 1 майгача чигит экиш лозим.

Тупроқнинг структураси, биологик хусусиятлари ва иқлим шароитларга қараб ҳар гектарда маълум даражада туп қалинлигига эришиш керак. Камроқ ҳосил берадиган саҳро зонасида туплар қалин — гектарига 120 минг туп бўлиши лозим. Шу зонанинг шимолий қисмида КК-1543 типидаги тезпишар пахта сорти экилганда ҳам туп қалинлиги тахминан шундай бўлиши керак. Бўз тупроқли тоғ этакларида эса гектарига 80-100 минг туп ғўза бўлиши керак. Ҳамма типдаги тупроқларда унинг таркиби бўлса, туплар сийракроқ, ер ориқ бўлса, туплар қалин бўлиши лозим.

Саҳро зонасида, тақир ерларда гектаридан 25-30 центнер пахта олиш учун типик ва қора бўз тупроқлардагига нисбатан азотни 10-20 процент кўпроқ солиш керак. Бўлиқ ва ер ишлари маданияти юксак бўлган тупроқларда азот ва фосфорнинг миқдори тупроғи яхши ишланмаган жойникидан 15-20 процент кам бўлиши лозим.

Саҳро зонаси ва оқ бўз тупроқли ерлар районида еросты сувлари чуқур бўлган тупроқларда яхобни гектарига 1 мингдан 2 минг кубометргача бериш мумкин. Турли тупроқ шароитларида табақалаб суғоришга катта эътибор бериш лозим.

Алмашлаб экиш — ўт далали алмашлаб экиш системасининг асосий элементидир. Ўрта Осиёнинг пахтакор районларида фақат пахта ва беда алмашлаб экилади.

Шундай қилиб, инсон томонидан бошқарилиб туриладиган шароитларнинг ғўза парваришидаги таъсири ва фойдасини яхшилаш учун олимларимиз маълум ишларни қилдилар ва бу соҳадаги ишларни давом эттиришлари лозим.

Бугун очилаётган Пахтачилик бўйича бирлашган илмий сессия пахтачилик агротехникасини янада ривожлантиради, пахтачилик фанидаги ҳал қилинмаган проблемаларни ойдинлаштириб беришига ишонамиз.

Машинада пахта теришнинг иқтисодий жиҳатдан афзаллиги

И. ДАВИДОВ,
СоюзНИХИнинг илмий ходими

Терим — пахтачиликдаги энг қийин, кўп меҳнат талаб қиладиган процесслардан биридир. Мамлакатимизда пахта етиштириш йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Пахта майдонларининг кенгайиши, ҳосилнинг ортаётганлиги туфайли ишчи кучларига бўлган эҳтиёж ҳам ғоят ўсмоқда. Шунинг учун ҳам йиғим-терим ишларини тўла механизациялаштириш муҳим масалалардан бири бўлиб қолди.

МТС ва совхозлар пахта териш ва кўрак чувиш машиналари билан етарли равишда таъминланган. СХМ-48М, СХС-1-2 маркали пахта териш машиналарига эгамиз. Бу механизмлардан унумли фойдаланган илғор колхоз ва совхозлар ҳар йили ҳам пахта йиғим-теримини муваффақиятли ўтказмоқдалар, етиштирилган ҳосилни қисқа муддат ичида йиғиштириб олмоқдалар. Пахтани машинада териш ишининг колхозга ҳам, давлатга ҳам катта фойда келтиришини қуйидаги мисолдан билиб олиш мумкин: агарда бир гектар ердаги пахтани машинада териб олиш учун 26,1 меҳнат куни сарф бўлса, шу майдондаги пахтани қўлда териш учун 70,7 меҳнат куни сарф қилинади. Шунингдек, пахта машинада терилса, меҳнат унумдорлиги 2,5 баравар ошади, ишчи кучларига бўлган талаб ҳам 2 марта камаяди. Октябрь районидаги Киров номли колхознинг ва бошқа хўжаликларнинг кўпйиллик иш тажрибаси шуни кўрсатмоқда.

Областимиздаги пахтакор хўжаликлардан бири — «Малик» совхозининг иш тажрибаси ҳам йиғим-терим ишларини механизациялаштириш нақадар афзал эканлигини исбот қилади. Бу совхозда етиштирилган ҳосилнинг деярлик ярмисини машинада териб олиш планлаштирилган.

Пахтани машинада териш колхозга ҳам, давлатга ҳам ҳар тарафлама фойда келтиради. Лекин шунга қарамасдан, кейинги йилларда машинада пахта териш, мавжуд механизмлардан фойдаланишда олдинга қараб силжиш сезилмаётир. МТС ва совхозлардаги пахта териш машиналари бекор туриб қолмоқда. Бунга сабаб шуки, колхоз ва совхоз раҳбарлари йиғим-теримни механизациялаштиришнинг моҳиятига ҳалигача тўлиқ тушуниб етмаётирлар. Пахтаси машинада териш учун ажратилган майдонлардаги ғўза барглари ўз вақтида тўкилиб, дала машина терими учун тахт қилиб қўйилмаётир.

Тошкентда ўтказиладиган пахтачилик бўйича бирлашган илмий сессияда кўриладиган масалалар орасида машинада пахта теришга ҳам катта эътибор берилиши керак.

Пахта селекцияси ва уруғчилигининг муваффақиятлари

А. ДАДАБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг вице-президенти.

Революциягача Россиядаги пахтакор деҳқонлар асосан кам ҳосилли, сифатсиз, кўсаги майда маҳаллий ғўза ўстирар эдилар. Бу пахта навининг толаси сифатини яхшилашга, ҳосилини оширишга ҳечким эътибор бермас ва у билан шуғулланмас эди. Маҳаллий ғўза ҳосилдорлиги 3-6 центнердан, толаларининг вазни 26-28 процентдан ошмас, кўсаклари эса 2-3 граммдан нарига ўтмас, толалар ҳам калта ва дағал бўларди. 1914-15 йиллардагина ватан селекциясининг Навроцкий — 182 ва 169 деган биринчи навлари яратилди. Лекин бу навлар жуда секин кўпайтирилди. Улар 1924-25 йиллардагина кам ҳосилли маҳаллий пахта ўрнини эгаллади.

Улуғ октябрь нурларидан баҳраманд бўлган совет олимлари юқори сифатли, серҳосил пахта навларини яратиш устида жиддий иш олиб бордилар. 15-20 йил ичида бирнеча пахта нави яратдилар.

Ҳозир маълум тупроқ-иқлим шароитларига мослашган, сифатли, серҳосил, эртапишар пахта навларини яратиш устида Марказий селекция станциясининг илмий ходимлари миришкор пахтакорларнинг тажрибаларидан кенг фойдаланмоқдалар.

Селекционерлар олдида яқин вақт ичида одатдагидан 8-10 кун илгари пишадиган, толасининг вазни ортиқ бўлган ва 108-Ф саноат навининг ўрнини босадиган янги пахта нави яратиш вазифаси турибди.

108-Ф пахта сорти йирик кўсакли, юқори ҳосилли, касалларга чидамли пахта нави сифатида Совет Иттифоқининг асосий пахтакор районларида кўп экилмоқда. Жаҳон пахтачилик тарихи бундай тез ва кенг тарқалган бошқа пахта навини билмайди. Ҳозир бу нав жуда кенг майдонларга, яъни 1956 йилда Совет Иттифоқида 1400 минг гектардан ортиқ майдонга экилди.

108-Ф пахта нави Хитой, Албания, Болгарияда ҳам кўплаб ўстирилмоқда. Лекин шунга қарамай, бу нав баъзи камчиликлардан холи эмас. Бу навнинг биологик хусусиятларини узоқ вақт синчиклаб текшириш натижасида, турли район ва колхозларда олиб борилган кузатишлардан сўнг 108-Фнинг кечпишар, толасининг вазни оз (1956 йилда 33-34 процент), уруғидаги ёғнинг миқдори кам (22-23 процент) эканлиги маълум бўлди.

Шунинг учун ҳам селекционерларимиз қисқа вақт мобайнида ҳосилдорлиги, кўсагининг йириклиги жиҳатидан 108-Ф дан қолишмайдиган, лекин ундан 8-10 кун тезроқ пишадиган янги сортни яратиш устида катта иш олиб бормоқдалар.

Пахта толасига ҳам алоҳида эътибор берилаётир. Янги навнинг толаси 38-39 процент, чигитидаги ёғнинг миқдори 24-25 процент бўлиши керак. Бу соҳада анча ишлар қилинди. Селекционерларимиз бир қатор юқори сифатли, узун толали ва ингичка толали совет пахта навларини яратдилар ва унинг уруғларини кўпайтирмоқдалар.

Булар орасида Қизил Ровот-29, С-4727, 147-Ф, С-1622, 315-2, Қорақалпоқ-1083 ва бошқа пахта навлари бор. Бу навлар толасининг вазни жиҳатидан 108-Фнинг толасидан 2-4 процентгача ортиқ бўлиб, чигитидаги ёғнинг миқдори ҳам кўп ва ундан 4-8 кун олдин пишади.

Тола вазнининг бир процент миқдорида оширилиши Ўзбекистоннинг илгариги экин майдони доирасида ортиқча харажатларсиз, қўшимча равишда 600 миллион метр газлама учун хомашё олиш имкониятини беради.

Мавжуд саноат пахта сортлари янги талабларга жавоб бермайди; центнерига минимал даражада кам меҳнат сарф қилиб, максимал даражада мўл ҳосил олиш даврига ўтишимизга кенг имконият бермайди.

Олимларимиз ўз тадқиқотлари жараёнида шу пайтгача тезпишар ва серҳосил пахта нави яратишда ғўза тупининг формасига кам эътибор берилаётганлигини пайқадилар.

Улуғ биолог И. В. Мичуриннинг таълимотини пахта селекциясида амалда қўллаётган селекционерларимиз узун толали совет сортларидан С-4727, С-9017, С-8232 ва бошқаларни, 5476-И, С-8017, С-6015 каби ингичка толали пахта навларини яратдилар. Буларнинг тупи жуда ихчам формада бўлиб, серҳосил, кўсаклари одатдагидан 0,5 дан бир граммгача вазминроқ, тола вазни эса 3-4 процент ортиқ бўлади ва вегетация даври анча қисқарган бўлади.

Ўзбекистон олимлари томонидан етиштирилган 5476-И, С-6002, С-8017 ва бошқа ингичка толали янги пахта навлари ҳосилдорлиги, толасининг сифати жиҳатидан машҳур Миср пахтасидан устун туради.

Совет селекционерлари ва уруғчилари учун бизда ҳамма ижодий шароитлар яратиб берилган. Совет олимлари халқимиз бахт-саодати йўлида, пахтачиликни янада ривожлантириш йўлида ғайрат билан ишламоқдалар; янги-янги пахта навларини яратиб, Ватанимиз бойлигига бойлик қўшмоқдалар. Бугун ўз ишини бошлайдиган илмий сессия бу соҳадаги ишларни ривожлантиришга ёрдам беради.

Экинларни қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан тўла сақлайлик

К. МИРПЎЛАТОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

Тошкентда ўтказиладиган пахтачилик бўйича бирлашган илмий сессиясининг очилиши олдидан мен экинларни қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан ҳимоя қилиш ишини механизациялаштириш масаласига доир баъзибир мулоҳазаларимни айтиб ўтмоқчиман. Тўғри, бизда экинларни қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан ҳимоя қилиш соҳасидаги ишларни механизациялаштиришда кейинги вақтда баъзибир ишлар қилинди. Бироқ умуман олганда, қишлоқ хўжалик зараркунандалари билан зарарланган майдонларни дорилаш соҳасидаги ишлар бизга ҳали ҳам қимматга тушмоқда, бунинг устига мавжуд аппарат билан зараркунандаларга қарши курашилганида кўнгилдагидек натижаларга эришилмаётир. Бу камчиликларнинг рўй беришига, бизнингча, шу нарса сабаб бўлмоқдаки, илмий-текшириш муассасалари билан проектлаш ташкилотлари янги аппаратларни яратиш, мавжудларини эса такомиллаштириш тўғрисида дуруст иш олиб бормаётирлар. Ҳозирги пайтда ишлатилаётган ОДН машинаси талабга тўла жавоб бермайди. Бу машина 1949 йилда ишлаб чиқарилган бўлиб, ундан ғўза баргларини тўкишда ҳам, шунингдек зараркунандаларга қарши дори сепишда ҳам фойдаланиш тавсия қилинган. Шуни айтиш керакки, бу машина билан ғўза баргларини тўкиш яхши ўтказилса ҳам, лекин қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши дори сепиш кўнгилдагидек бажарилмайди. Сабаби — ундаги механизмлар бунинг учун тўлиқ мослаштирилмаган.

Олимлар бу вазифани тўла ҳал қилиш йўлида баъзибир ишларни бажардилар. Биз ғўза баргларини тўкиш, қишлоқ хўжалик зараркунандаларини қириб ташлашда ишлатиладиган янги типдаги трактор аппарати тўғрисида 1951 йилда матбуотда фикр айтган эдик. Бунда асосий эътибор биринчи навбатда трактор пуркагичларини кўплаб ишлаб чиқаришга қаратилган эди. Бундай машиналар билан зараркунандаларга қарши кураш, ғўза баргларини тўкиш ишларини бирмунча муваффақиятли бажариш мумкин. Афсуски, бизнинг бу таклифларимиз етарли равишда ўрганилиб, ҳалигача амалга оширилмасдан келинаётир.

Биз пахтачилик бўйича бирлашган илмий сессияда бу масалага етарли равишда эътибор берилишини, экинларни қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан тўла сақлаш учун бу ишни механизациялаштиришга катта аҳамият берилишини талаб қиламиз.

Колхоз экономикасини мустаҳкамлаш учун қандай курашмоқдамиз

Н. МАННОНОВ,
Орджоникидзе районидаги Сталин номли колхоз раиси, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати

Колхозимизнинг 1950-1956 йиллардаги ишини таққослаш жуда характерли. 1950 йилда ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил етиштирилган бўлса ҳам, лекин экономика жиҳатидан илғор колхозлар қаторида турмас эдик. Нима учун? Чунки колхозда ўша вақтда фақат пахта ҳосилини оширишгагина (1950 йилда олинган ҳосил бошқа колхозлардагига қараганда анча кам эди) қаралиб, хўжаликнинг бошқа тармоқларини, масалан, чорвачиликни, боғдорчиликни, бедачиликни ривожлантириш учун етарли даражада иш олиб борилмас эди.

Шунинг учун ҳам пахтадан олинган даромаднинг бир қисми хўжаликнинг бошқа соҳасига сарфланиб кетарди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти хўжаликни комплекс ривожлантириш тадбирларини амалга ошириш ва бу ишларни бажариш муддатларини белгилаб чиқди. Биз ҳосилни йил сайин ошира бориб, пахта етиштириш учун сарфланадиган меҳнат харажатини камайтиришга қарор қилдик. Мана бир мисол. 1950 йилда 1 центнер пахта етиштириш учун 12,8 тадан меҳнат куни сарфланган бўлса, бултур 1 центнер пахта етиштириш учун бор-йўғи 5 та меҳнат куни сарф қилинди. Бу йилги мўлжалимиз 4-4,5 меҳнат сарфлаш.

Колхозда пахтачиликни ривожлантиришда ерларни кенгайтириш, шу йўл билан механизациядан унумли фойдаланиш ғоят ҳал қилувчи роль ўйнади. Бундан 5-6 йил илгари ер карталари ўртача 3,8 гектарни ташкил этарди. Колхозда ерлар йириклаштирилганлиги натижасида ҳозир карталарнинг кенглиги 22,5 гектарга тўғри келади. Шунинг учун биз умумий пахта майдонимизнинг 60 процентида ғўзаларни икки томонлама культивация қилишга эришаётирмиз.

Пахта ҳосилини оширишда суғориш системасига тўғри амал қилиш ҳам ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Биз пахтазор ерларнинг тупроғини тўла ўрганиб чиқдик. Шунга қараб колхозда қатъий сув режими белгиланди. Бир группа ерларимиздаги ғўза ҳатто 8 мартагача суғоришни талаб қилади, иккинчи группа ерларимиздагисини эса тўрт марта суғорса ҳам бўлаверади. Колхоздаги тўқай ерларга сув қўйилаётганда (ғўза ёш вақтида) кўп норма билан тез оқизилади. Қир ерлардаги ғўзага сув жилдиратиб қўйилади. Сувдан фойдаланишнинг тартибга солиниши натижасида, биринчидан, ерларимизнинг структураси яхшиланса, иккинчидан, сув тежаб қолинади. 1950 йилда ғўза суғориш учун 19,5 миллион кубометр сув сарфлаган эканмиз. Бултур 10,5 миллион кубометр сув ишлатибмиз.

Пахтачиликни асосан механизациялаштирганимиз яна шунинг учун ҳам катта фойда бермоқдаки, пахтада ишлайдиган жуда кўп кучни хўжаликнинг бошқа соҳаларини ривожлантиришга сафарбар этаётирмиз. Ҳозир колхозимизда фақат чорвачилик билан шуғулланадиган ва ем-хашак тайёрлайдиган бригада бор. Шунингдек, колхозимизда боғдорчилик, узумчилик, қурилиш бригадалари ҳам мавжуд.

1950 йилда ҳаммаси бўлиб 86 бош қорамол (шундан сигирлар 9 та эди) бўлиб, сигирларнинг ҳар биридан 460 литрдан сут соғиб олинган эди. Бултур соғин сигирлар 145 тага етказилди. Уларнинг ҳар биридан 2760 литрдан сут соғиб олинди. Бу йилги натижа ундан ҳам яхшироқ бўлади. Ҳар бир сигирдан 3 минг литрдан сут соғиб олишни мўлжалламоқдамиз, яъни колхозимиз фойдаланиладиган ҳар юз гектар ҳисобига салкам 400 центнердан сут етиштиради.

1950 йилда гўшт етиштиришда колхозимиз жуда орқада эди. Бу йил ҳар юз гектар ҳисобига 50 центнердан гўшт тайёрламоқчимиз. Колхоз давлатга гўшт, сут топшириш мажбуриятини ва закупка қилиш планини анча ошириб бажарди.

Колхозда мева ва узум боғларидан ҳам катта даромад олмоқдамиз. Боғбонларимиз ҳар гектар ердан 120 центнердан узум олиб, бир гектар ердан 70 минг сўмдан даромад қилиш учун курашмоқдалар.

Колхозда беда майдони кенгайтирилганлиги ва ҳосилнинг оширилганлиги пахтадан юқори ҳосил етиштиришга катта ёрдам берган бўлса, шу билан бирга чорвачилик учун ем-хашак базасини мустаҳкамлаш имкониятини ҳам туғдирди. 1950 йилда ҳар гектар ердан атиги 48 центнердан беда пичани олинарди. 1954-1956 йиллар давомида ҳар йили гектаридан 95 центнердан беда олинмоқда. Шу давр ичида беда майдони 130 дан 230 гектарга етди.

Колхоз 1950 йилда ҳаммаси бўлиб 6,5 миллион сўм даромад қилган эди. Бултурги даромадимиз 14 миллион 136 минг сўмга кўпайди, яъни ҳар бир меҳнат кунининг қадри 30 сўмдан ошиб кетди.

Колхозда пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари ҳам кескин ривожланаётир. Шунинг натижасида даромадимиз тобора ортиб бормоқда, колхозчиларнинг турмуш даражаси йил сайин яхшиланаётир.

Бу йил 690 гектар ернинг ҳар гектаридан 42 центнердан ҳосил топшириш мажбуриятини олганмиз. Бу мажбуриятни Октябрнинг 40 йиллиги кунигача шараф билан бажарамиз.

Суратда: колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ **Н. Маннонов** иш устида.

Ернинг биринчи сунъий йўлдоши учирилганлиги жаҳон фани тарихида янги давр очди

☆ ☆

Ер сунъий йўлдошининг ҳаракати тўғрисида

Ернинг сунъий йўлдоши ва учирувчи ракета 14 октябрь эрталаб соат 6 гача Ер атрофини қарийб 138 марта айланиб чиқди. Сунъий йўлдош ана шу вақтгача 6 миллион километр йўл босиб ўтди.

Йўлдошнинг ва учирувчи ракетанинг ҳаракатини кузатиш муваффақиятли равишда давом эттирилмоқда. Астрономик ва радиотехник пунктларидан тобора кўпроқ ҳажмда информациялар олинмоқда. Ўлчашлар йўлдош орбитасининг асосий элементларини тўхтовсиз аниқлаб туриш ва унинг ҳаракатини зарур даражадаги аниқлик билан бир неча сутка олдиндан билиб олишга имкон бермоқда.

Учирувчи ракета ҳаракатининг параметрларини аниқлаш мақсадида ўлчаш натижалари ишлаб чиқилмоқда. 13 октябрь эрталаб учирувчи ракета йўлдошдан тахминан 5 минут ёки 2,5 минг километр олдинда учиб борди. Бу масофанинг янада ортиши кутилади.

Москва. Пойтахт радиоҳаваскорлари Ернинг жаҳонда биринчи сунъий йўлдоши бераётган радиосигналларни жуда катта қизиқиш билан кузатмоқдалар. **Суратда:** радиоҳаваскор, электромедицина аппаратуралари заводининг инженер-электриги **Л. С. Шишкин** йўлдошнинг навбатдаги сигналларини ёзиб олиш учун магнитофонни тайёрламоқда. Бу сигналларни у 5, 6 ва 7 октябрь кунлари юқори частотали иккита усилители бўлган тўққиз лампали, қисқа тўлқинли приёмникда 8 мартадан ортиқ қабул қилган эди.

А. Сергеев-Васильев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

☆ ☆

Йўлдошнинг 14 ва 15 октябрдаги ҳаракатини кузатиш учун унинг Ернинг асосий пунктлари устидан Москва вақти билан қачон учиб ўтишини хабар қиламиз.

14 ОКТЯБРДА

Окленд (Янги Зеландия)—09-25 минутда, Гонолулу — соат 09-42 минутда, Порт-Нельсон — соат 09-54 минутда, Абиджан (Африка) — соат 10-19 минутда, Мельбурн — соат 11-00 минутда, Нью-Фаундленд ороли — соат 11-41 минутда, Кемп ери — соат 12-23 минутда, Берден (Австралия) — соат 12-43 минутда, Фербенкс — соат 13-08 минутда, Оттава — соат 13-19 минутда, Нью-Йорк — соат 13-20 минутда, Белем — соат 13-33 минутда, Рио-Де-Жанейро — соат 13-40 минутда, Манила—соат 14-28 минутда, Осака—соат 14-34 минутда, Южно-Сахалинск — соат 14-37 минутда, Угольная — соат 14-43 минутда, Фербенкс — соат 14-46 минутда, Канзас-Сити — соат 14-57 минутда, Гавана — соат 15-02 минутда, Панама — соат 15-06 минутда, Буэнос-Айрес — соат 15-20 минутда, Бангкок — соат 16-04 минутда, Чунцин — соат 16-08 минутда, Тайюань — соат 16-10 минутда, Охотск — соат 16-17 минутда, Анадирь — соат 16-21 минутда, Кордова (Аляска) — соат 16-25 минутда, Ванкувер — соат 16-30 минутда, Гвадалахара — соат 16-38 минутда, Оловли ер ороли — соат 17-02 минутда, Бомбай — соат 17-41 минутда, Иркутск — соат 17-51 минутда, Угольная — соат 17-59 минутда, Грейам ери — соат 18-43 минутда, Иоганнесбург — соат 19-03 минутда, Тошкент — соат 19-23 минутда, Новосибирск—соат 19-27 минутда, Алеут ороллари — соат 19-40 минутда, Гонолулу — соат 19-50 минутда. Грейам ери — соат 20-23 минутда, Қоҳира — соат 20-55 минутда, Дамашқ — соат 20-57 минутда, Тбилиси — соат 20-59 минутда, Куйбишев — соат 21-02 минутда, Свердловск—соат 21-03 минутда, Вилюйск — соат 21-10 минутда, Охотск — соат 21-13 минутда, Петропавловск-Камчатский — соат 21-16 минутда, Акра — соат 22-25 минутда, Тароблис — соат 22-32 минутда, Неаполь — соат 22-34 минутда, Белград — соат 22-36 минутда, Киев — соат 22-38 минутда, Москва (ғарби-жанубдан шарқи-шимолга томон ҳаракат қилади) — соат 22-39 минутда, Сиктивкар — соат 22-41 минутда, Хабаровск — соат 22-52 минутда, Саппоро — соат 22-54 минутда, Оловли ер ороли — соат 23-41 минутда, Рио-Де-Жанейро — соат 23-52 минутда.

15 ОКТЯБРДА

Лиссабон — соат 00-09 минутда, Лондон — соат 00-13 минутда, Стокгольм — соат 00-16 минутда, Архангельск — соат 00-19 минутда, Улан-Удэ — соат 00-28 минутда, Пекин — соат 00-31 минутда, Брисбен — 00-53 минутда, Сант-Яго — соат 01-25 минутда, Гибрид ороллари — соат 01-51 минутда, Архангельск—соат 01-57 минутда, Новосибирск—соат 02-02 минутда. Чэнду — соат 02-10 минутда, Дерби (Австралия) — соат 02-25 минутда, Кито (Жанубий Африка) — соат 03-10 минутда, Петрозаводск — соат 03-35 минутда, Тошкент — соат 03-43 минутда, Деҳли — соат 03-46 минутда, Ноковилл — соат 04-56 минутда. Кливленд — соат 04-57 минутда, Оттава — соат 04-59 минутда, Рейкьявик — соат 05-07 минутда, Стокгольм — соат 05-12 минутда. Рига — соат 05-13 минутда, Минск — соат 05-14 минутда, Москва (ғарби-шимолдан шарқи-жанубга томон ҳаракат қилади) — соат 05-15 минутда, Харьков — соат 05-16 минутда, Тбилиси — соат 05-18 минутда, Маскат — соат 05-24 минутда, Феникс (АҚШ) — соат 06-31 минутда, Денвер — соат 06-33 минутда, Порт-Гаррисон—соат 06-39 минутда, Рейкьявик — соат 06-45 минутда, Берлин — соат 06-51 минутда. Афина — соат 06-55 минутда, Қоҳира — соат 06-58 минутда, Аддис-Абеба — соат 07-04 минутда, Мадагаскар ороли — соат 07-11 минутда. (ТАСС).

Ер йўлдошининг учирилиши тўғрисида Италия газеталарининг ёзганлари

РИМ, 14 октябрь. (ТАСС). «Унита» газетаси ёзади: «СССРда Ер сунъий йўлдошининг вужудга келтирилганлиги алоҳида олинган бир факт бўлмай, балки кўз ўнгимизда пайдо бўлган системанинг муваффақиятидир».

Газета яна бундай деб ёзади: «Қитъалараро баллистик ракетанинг, дунёда энг яхши граждан реактив самолётининг, биринчи атом электростанциясининг, Дубнада ғоят катта синхрофазотроннинг вужудга келтирилганлиги совет фанининг дунёда тенги бўлмаган муваффақиятларидир.

Бу прогресс жуда кучли таассурот қолдиради... Совет мамлакатида социал ва саноат революциясигина эмас. балки маданий революция ҳам амалга оширилди».

«Паэзе сера» газетаси зўр бериб қуролланишни давом эттириш зарурлигига Ғарб мамлакатларидаги оддий кишиларни ишонтиришга интилаётган Атлантик пропаганданинг уринишлари беҳуда эканлигини фош қилиб, қуйидагиларни ёзади: Ғарбдаги ҳарбий блокнинг негизларига «совет фанининг муваффақиятлари билан путур етказилди». «Стратегиянинг, — деб ёзади газета, — фан ва техника билан зўр бериб мусобақа қилиши вақт ўтиши билан беҳуда бир нарса бўлиб қолади...».

«Коррьера делла сера» газетаси Ер йўлдоши қитъалараро ракетанинг ёрдами билан учирилганлигини кўрсатиб, «Американинг обрўсига шубҳасиз путур етказилди» деб таъкидлайди.

«Аванти» газетаси қуролсизланиш тўғрисидаги масала юзасидан ва ҳал этилмаган бошқа ҳамма масалалар юзасидан АҚШ билан Совет Иттифоқи ўртасида бир битимга келишни ёқлаб ёзади. Шу билан бирга, газетанинг фикрича, музокараларни тиклашга ва «қитъамиз ва бутун дунёмиз олдида тараққиёт перспективаларини очиб бера оладиган вазият»нинг секин-аста вужудга келишига ёрдам бериш учун Европа бир чеккада қолмай, балки «ўз ташаббусини кўрсатиши» лозим.

Япония социалистик партияси делегациясининг матбуот конференцияси

11 октябрь кечқурун «Правда» газетаси редакциясида матбуот конференцияси бўлди. Япония социалистик партиясининг Совет Иттифоқида меҳмон бўлган делегацияси аъзолари матбуот конференцияда сўзга чиқдилар. Матбуот конференциясида совет ва чет эл матбуотининг жуда кўп вакиллари ҳозир бўлди.

Делегация бошлиғи ўртоқ Тэцу Катаяма кириш нутқи сўзлади. Сўнгра Япония социалистик партияси Марказий Комитети халқаро бўлимининг мудири ўртоқ Тадатака Сата делегациянинг Совет Иттифоқида бўлиши тўғрисидаги баёнотни ўқиб берди. Баёнотда бундай дейилади:

— Япония социалистик партиясининг делегацияси Япония билан Совет Иттифоқи ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатилганидан кейин ҳар иккала мамлакат ўртасида ҳамжиҳатликни янада кучайтириш, ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстлик ва яхши қўшничилик муносабатларини янада ривожлантириш, халқаро кескинликни юмшатиш ва бутун дунёда тинчликни сақлаш мақсадида 1957 йил 20 сентябрда Совет Иттифоқига келиб, 12 октябргача бу ерда меҳмон бўлиб турди.

Социалистик партиянинг делегация бошлиғи Тэцу Катаяма ҳамда делегация аъзолари Тадаката Сата, Кацудзиро Нагаи, Ситиро Мацумото, Юдзо Авайя, Эйтаро Накаи, Ёити Ямато ва делегация ҳамроҳлари Кикуэ Катаяма хоним ва Тисато Татэбаясидан иборат делегацияси Москвадан ташқари Иркутск, Омск, Свердловск, Киев, Сочи, Ленинградга борди, корхоналарда, колхозларда, совхозларда ва МТСларда, маданий ва жамоат муассасаларида бўлди.

Делегация Совет Иттифоқида бўлган вақтида КПСС ҳамда Совет ҳукуматининг раҳбарлари билан, шунингдек совет халқи турли табақаларининг вакиллари билан учрашди ва суҳбатлашди. Бу суҳбатларда совет томонидан Н. С. Хрущев, А. И. Микоян, М. А. Суслов, А. И. Кириченко, П. Н. Поспелов, Б. Н. Пономарев, М. Б. Митин ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе, Г. В. Перов (СССР Госплани), И. Г. Кабанов (ташқи савдо министрлиги), Н. С. Патоличев, Н. Т. Федоренко (СССР Ташқи ишлар министрлиги), шунингдек бошқа бошқармалар ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари қатнашдилар.

Шу суҳбатлар вақтида ҳар иккала томон шу фикрга келдики, ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамламоқ учун аввало ўзаро ишонч, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик асосида иқтисодий ҳамкорликни ривожлантира бериш, Япония-Совет савдоси ҳажмини узоқ ва барқарор даврни мўлжаллаб кенгайтириш зарур. Совет Иттифоқи ўзининг узоққа мўлжалланган иқтисодий планларида Урал, Сибирь ва Узоқ Шарқ районларини ривожлантиришга алоҳида эътибор бераётган ҳозирги вақтда Япония билан Совет Иттифоқи ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик алоҳида катта аҳамият касб қилади. Шу билан бирга шу нарса уқтириб ўтилдики, иқтисодий ҳамкорлик товарларни вақти-вақти билан айирбошлаш билан чекланиб қолмасдан, балки узоққа мўлжалланган, планли, иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик характерига эга бўлиб қолиши лозим.

Социалистик партия делегацияси шимолий сувларда балиқ овлашнинг хавфсизлигини таъминлаш зарурлиги хусусида ўз истакларини айтди, чунки бунинг япон халқи учун, япон балиқчилари ва айниқса майда балиқчилар учун алоҳида катта аҳамияти бор. Бу истакка жавобан совет томони, бу масала яқин фурсатда хайрихоҳлик руҳида синчиклаб ўрганилади, деб ваъда берди.

Ҳар иккала томон якдиллик билан шу фикрга келдики, фан, техника, санъат ва спорт соҳаларидаги алоқаларни ривожлантириш мақсадида ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасида бевосита алоқаларни кенг ва оммавий миқёсда амалга ошириш зарур, бу алоқалар спорт делегацияларини, санъат ходимларини, олимларни, студентларни, мутахассисларни, айниқса табиийёт фанлари, медицина, халқ хўжалигининг турли тармоқлари соҳаларида ўзаро айирбошлаб туришдан иборат бўлиши лозим.

Ҳар иккала томон ишонч билдириб айтдики, Япония ва Совет Иттифоқи ўртасидаги бундай дўстона ва яхши қўшничилик муносабатлари ҳар иккала мамлакат ўртасида ҳамжиҳатлик ва ишончнинг кучайишига олиб келади, бунинг натижасида халқаро вазият юмшаяборган сари, Япония билан СССР ўртасида мумкин қадар қисқа муддат ичида сулҳ шартномаси тузилиши лозим.

Ҳозирги халқаро аҳволнинг энг муҳим масалаларига доир ошкора фикр олишув ҳам бўлди. Ҳар иккала томон шуни эътироф қилдиларки, гарчи халқаро кескинлик ҳали тўла равишда юмшамаган бўлсада, ва ҳатто, аксинча, баъзи масалаларда кескинлашиш кўринаётган бўлсада, умуман халқаро кескинликни юмшатиш тенденцияси мавжуддир. Жаҳоннинг ҳамма мамлакатлари халқаро кескинликни юмшатмоқ учун ўзларининг бутун кучларини сарф қилишлари зарур деб топилди.

Япон ва совет томонлари якдиллик билан шу фикрга келдиларки, халқаро кескинликни юмшатиш ишида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ижобий роль ўйнаши мумкин эди ва беш принципга, яъни суверенитет ва территорияни сақлаш ва ҳурматлашга, ўзаро ҳужум қилишмасликка, ички ишларга аралашмасликка , тенг ҳуқуқлилик ва бир-бирига ўзаро қулайлик туғдириш асосида тинчлик ва дўстлик бўлишига, актив тотув яшашга, шунингдек шу беш принципнинг давоми бўлган Бандунг тинчлик принципларига риоя қилиниши лозим.

Делегация уқтириб айтдики, Осиё ва Африкада Шарқ лагерига ҳам, Ғарб лагерига ҳам мансуб бўлмаган ва мустамлакачиликка қарши, миллий мустақиллик учун, янги иқтисодий қурилиш, қашшоқликни тугатиш учун ва тинчликни таъминлаш учун курашаётган мамлакатларнинг одилона талаблари ҳурматланиши ва актив равишда қўллаб-қувватланиши лозим, шу мамлакатларнинг бутун дунёда тинчлик ишига қўшаётган ҳиссасига юксак баҳо берилиши лозим. Делегациянинг бу фикрини совет томони мақуллади. Делегация Япония социалистик партиясининг Хитойга нисбатан асосий йўлини айтиб берди. Бу йўл шундан иборатки, Япония социалистик партияси иккита Хитой давлати бўлишини тан олмайди, Тайвань масаласини Хитойнинг ички масаласи деб ҳисоблайди ва Тайвань билан боғлиқ бўлган халқаро кескинлик тинч йўл билан ҳал этилиши керак ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотида вакиллик қилишга Хитой Халқ Республикаси ҳақли деб эътироф қилиниши лозим, деб ҳисоблайди.

Япония социалистик партиясининг делегацияси айтдики, Япония социалистик партиясининг Хитойга борган вакиллари билан Хитой Халқ Республикаси раҳбарлари ўртасида бўлган суҳбатларда улар шу фикрга тўла равишда қўшилдилар. Совет томони хитойлик ўртоқларнинг шу позициясини мақуллади.

Япония конституциясининг сақланиб қолиши учун қаттиқ туриб курашаётган, ҳар қандай ҳарбий ҳаракатлардан, армия, флот ва авиациядан ҳамда қайта қуролланишдан воз кечаётган, тўлиқ ва абадий тинчлик бўлишини талаб қилаётган Япония социалистик партиясининг йўлига мувофиқ делегация қурол-яроғларни камайтириш тўғрисида буюк давлатлар ўртасида тезроқ битим тузилур деб умид билдирди. Совет томони бу фикрга қўшилди ва уни бажармоқ учун бутун кучни сарфлашга ваъдо берди.

Делегация атом ва водород қуролининг кулфатига уч марта дучор бўлган япон халқининг истак ва орзусини ифодалаб, атом ва водород қуролини ҳар томонлама тақиқлаш зарурлигини алоҳида уқтириб айтди.

Бу масаланинг қурол-яроғларни умумий камайтириш проблемаси билан, шунингдек турли сиёсий проблемалар билан боғланиб қўйилишига ва бу масаланинг ҳал қилинишига тўсқинлик бўлишига ёки бу масаланинг чўзиб юборилишига йўл қўйиш ярамайди. Шундай қилиб, мақсад — атом ва водород қуролини ҳар томонлама тақиқлашдир, лекин атом ва водород бомбалари синовларини дарҳол тақиқлаб қўйиш биринчи навбатдаги ишдир. Сўнгра атом ва водород бомбаларидан фойдаланишни, шу бомбаларни сақлаш ва ишлаб чиқаришни ҳар томонлама тақиқлаш керак. Агар бундай тақиқлаш тўғрисида битим тузилса, у ҳолда шу битимнинг реал равишда амалга оширилишини текшириб турмоқ учун тегишли орган барпо қилиниши лозим, бу ҳақда совет томони делегациянинг фикрига қўшилди ва буни бажармоқ учун биргаликда куч-ғайрат сарфланиши лозим деб таъкидлади.

Совет томони делегациянинг, бутун дунёда бир-бирига қарама-қарши бўлиб турувчи системаларни тугатиш ва айниқса Узоқ Шарқда Тинч океандаги барча давлатлар, шу жумладан Япония, Хитой, АҚШ ва СССР иштироки билан тинчликни коллектив гарантиялаш системасини ўрнатиш керак деган фикрига қўшилди.

Делегация, Совет Иттифоқининг шаҳарлари ва қишлоқларида социалистик қурилиш тобора кўпроқ муваффақиятларга эришаётганлигини, урушга йўл қўймасликка ва тинчликда яшашга интилиш фақат раҳбарларнингтина эмас, шу билан бирга барча аҳоли табақаларининг ҳам қизғин истаги бўлиб қолганлигини ўз кўзи билан аниқ кўрди.

Совет томони, ўтмишнинг аччиқ тажрибаларини бошидан кечирган япон меҳнаткашлари тинчлик учун зўр бериб курашаётганлигини ҳам эътироф қилди. Шу дамгача ҳал бўлмаган масалаларни ўзаро ишонч асосида тезроқ ҳал қилиш ва сулҳ шартномасини тезроқ тузиш матлубдир. Шу билан бирликда Октябрь революциясининг 40 йиллиги яқинлашиб келаётганлиги муносабати билан Япония социалистик партиясининг делегацияси. Совет Иттифоқи бутун дунёда тинчлик учун курашда, шунингдек экономика ва маданият соҳасида дадил бўлиб олға борсин деб қизғин истак билдирди.

Бу баёнот ўқиб эшиттирилганидан кейин Япония социалистик партияси делегациясининг аъзолари матбуот вакилларининг саволларига жавоб бердилар.

Делегация бошлиғи Тэцу Катаяма совет-япон муносабатларини янада ривожлантириш истиқболлари тўғрисидаги саволга жавобан бундай деди:

«Иккала мамлакатимиз ўртасидаги муносабатларнинг ривожланиши учун ҳамжиҳатлик бўлиши мутлақо зарур деб ҳисоблайман. Шунинг учун ҳам биз бу ерга, Совет Иттифоқига келдик. Биз Совет Иттифоқида социалистик қурилишнинг боришини шу жойнинг ўзида кўрдик ва бу ерда тинч қурилиш олиб борилаётганлигига қаноат ҳосил қилдик. Бизда ҳар иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий, маданий ва транспорт алоқалари соҳасида яхшиликка томон бурилиш бўлишини кутиш мумкин, деган таассурот туғилди».

Сўнгра, халқаро кескинликни юмшатиш ишига Япония қандай ҳисса қўша олур эди, деб савол берилди. Бунга жавобан Тэцу Катаяма, халқаро кескинлик турли давлатлар ўртасида олиб бориладиган дипломатик музокаралар деб аталган йўл билан ҳамда ҳарбий блоклар сиёсатидан воз кечиш йўли билан юмшатилиши лозим, деди. Тадатака Сата, япон социалистлари тинч-тотув яшашнинг беш принципига амал қилиш зарур деб ҳисоблайдилар деган фикрни айтди.

Совет Иттифоқидаги социализм қурилиши тўғрисида делегация аъзоларида қандай таассурот ҳосил бўлди, деган саволга делегатлардан бир неча киши жавоб берди.

Тадатака Сата СССР даги саноат ва уй-жой қурилиши кенг миқёсда олиб борилаётганлиги, совет социалистик қишлоғининг муваффақиятлари делегатларда катта таассурот қолдирганлигини айтиб берди. «Сут, сут маҳсулотлари ва гўшт етиштириш ишида Америкага етиб олиш вазифаси, деди у, биринчи навбатдаги вазифа тариқасида, бугунги ва эртаги куннинг вазифаси тариқасида ҳал қилинаётганлиги бизни жуда ҳайратда қолдирди».

Ёити Ямато совет ишчилари ва касаба союз раҳбарлари билан учрашувлар натижасида олган ўз таассуротларини гапириб берди. «Совет Иттифоқидаги турмуш, деди Ямато, жуда барқарор эканлигини мен чуқур ҳис қилдим. Совет ҳукумати ва партия бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилиш ҳақида кенг пропаганда олиб бораётганликларини ва тинчликка бўлган бу интилиш халқнинг ҳамма табақаларига чуқур сингиб кетганлигини ўз кўзим билан кўрдим».

Юдзо Авайя колхоз тузуми тўғрисида баъзи реакцион газеталарда ёзилаётган уйдирмаларни эслатиб, бундай деди: «Қишлоқларга борганимизда колхозларнинг айрим намунали хўжаликларгина бўлмаганлигига ишондим. Колхоз тузуми совет қишлоғига батамом сингиб кетганлигини кўриб қойил қолдим».

Мухбирлардан бирининг саволига жавобан Тадатака Сата япон халқи атом ва водород қуролини тақиқлаш учун, Япония территориясидаги ҳарбий базаларни тугатиш учун, Америка қўшинларини Япониядан чиқартириб юбориш учун қандай курашаётганлигини гапириб берди. (ТАСС).

Исроилда америка ҳарбий базаси қурилаётганлиги тўғрисида Сурия газетасининг ёзганлари

ДАМАШҚ, 11 октябрь. (ТАСС). «Алжумҳурия» газетасининг хабар беришича, Америка Қўшма Штатлари Исроилда, Ўрта денгиз бўйида, Хайфадан жануб томонда ўз ҳарбий денгиз базасини қурмоқда.

База қурилаётганлиги қаттиқ сир қилиб сақланмоқда.

СССР Олий Совети делегациясининг Хитойда бўлиши

ЛЮЙДА (Порт-Артур-Дальний), 12 октябрь. (ТАСС). СССР Олий Советининг Люйдага (Порт-Артур-Дальний районининг хитойча қисқартирилган номи) келган делегацияси Люйшунькоу (Порт-Артур) да 1918 йилдан бери ишлаб келаётган маҳаллий тарих музейини ҳамда шу музей рўпарасида ўрнатилган Хитой-Совет дўстлиги ёдгорлигини—ярқираб турган оппоқ мармар обелискни бориб кўрди.

Сўнгра делегация Совет Иттифоқи Қуролли Кучлари Шарқи-Шимолий Хитойни хитой халқининг қуролли қисмлари билан бирликда 1945 йилда япон босқинчиларидан озод қилганлиги шарафига қурилган ғалаба ёдгорлигига борди.

Халқ вакиллари Умум Хитой мажлиси доимий комитети раисининг ўринбосари, Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Пин Чжэнь кундузи совет парламент делегациясига қўшилди ва унга ҳамроҳ бўлиб юрди.

Делегация рус-япон уруши вақтида жанглар бўлган ва Порт-Артурни ҳимоя қилган қаҳрамон рус солдатлари ҳалок бўлган жойларни айланиб чиқди. Делегация совет ва хитой халқларининг озодлиги ва бахти учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган қаҳрамонлар ҳамда рус-япон урушида ҳалок бўлганлар қабристонига «Россиянинг қаҳрамон фарзандларига абадий шон-шарафлар бўлсин. СССР Олий Советининг делегацияси», деган сўзлар ёзилган гулчамбар қўйди.

Куннинг охирида делегация Люйшунькоу базасидаги ҳарбий денгизчилар олдига келди. Совет меҳмонлари база сиёсий бошқармасининг бошлиғи вице-адмирал Пэн Лин ҳамроҳлигида «Чанчунь» эскадра миноносига чиқдилар. Совет делегациясининг бошлиғи ўртоқ А. Б. Аристов ҳарбий денгизчиларни делегация номидан табриклади.

СССР Олий Совети делегацияси,— деди у, — улуғ Хитой денгиз чегараларининг шонли ҳимоячиларини сизлар орқали табриклайди ва жанговар ҳамда сиёсий тайёргарликда катта муваффақиятлар тилайди. Совет халқи Хитой Халқ Республикасининг денгиз чегараларини сизлар мустаҳкам муҳофаза қилиб турганлигингизга ишонади.

Яшасин улуғ денгиз давлати бўлган Хитой Халқ Республикаси! Яшасин унинг ҳарбий денгиз флоти! Яшасин ўртоқ Мао Цзэ-дун бошчилигидаги Хитой Коммунистик партияси! Яшасин бутун дунёда тинчлик!

Адмирал Пэн Лин меҳмонларга жавобан бундай деди:

— Хитой ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасида мустаҳкам дўстлик давом қилиб келмоқда, буни бизнинг денгизчиларимиз айниқса ҳис қилмоқдалар. Совет Армияси Порт-Артурни озод қилишда бизга ёрдамлашганлигини унутмаймиз, совет мутахассисларининг ёрдамларини унутмаймиз. Биз улуғ ва қудратли Совет Иттифоқи билан фахрланамиз. У бизни мамлакатимиз қурилишида руҳлантириб турибди. Совет Иттифоқи бошчилигидаги бутун социалистик лагерь билан бирликда биз бутун дунёда тинчлик учун курашаётирмиз.

Меҳмонлар тушган эсминс кундуз соат 5 да денгизга чиқди. Денгиз қирғоғида уларни ҳарбий-денгизчилар кузатиб қолдилар. Денгизчилар қўшиқлар айтиб, матросча бош кийимларини силкиб, денгизда бораётган кемани кузатиб турдилар.

Кечқурун эсминс Далянь (Дальний) портига келди. Делегация аъзолари ҳарбий кема экипажи билан самимий хайрлашдилар.

СССР Мудофаа министри маршал Г. К. Жуковнинг Югославияда бўлиши

ЛЮБЛЯНА, 12 октябрь. (**ТАСС махсус мухбири**). Югославия Федератив Халқ Республикаси ҳукуматининг таклифига мувофиқ Югославияда меҳмон бўлиб турган СССР Мудофаа министри, маршал Г. К. Жуков мамлакат бўйлаб саёҳатини давом эттирмоқда. Эрталаб маршал Г. К. Жуков ва унинг ҳамроҳлари Риска шаҳридаги « 3 май» кемасозлик корхонасини бориб кўрдилар. Бу — мамлакатдаги энг йирик кемасозлик корхонасидир.

Кемасозлар Г. К. Жуковни ғоят самимий кутиб олдилар. СССР Мудофаа министри ишчилар билан суҳбат қилиб, Совет Иттифоқи ишчилар синфининг, бутун халқининг саломини топширди. Мамлакатимизнинг меҳнаткашлари, деди ўртоқ Г. К. Жуков, Югославия халқига нисбатан самимий дўстлик туйғуларини изҳор қиладилар ва Югславия халқининг социализм қурилишида катта муваффақиятларга эришувини тилайдилар. Бунга жавобан «Хвала, хвала!» («раҳмат, раҳмат!») сўзлари янграйди. Ишчилар Г. К. Жуковдан СССР ишчилар синфига энг самимий салом ва энг яхши истакларини топширишини сўрадилар. Ишчилардан бири бундай деди: «Ер сунъий йўлдошининг учирилиши билан ва қитъалараро баллистик ракета синовининг муваффақиятли ўтказилиши билан сизларни табриклаймиз. Бу буюк ғалабадир».

Маршал Г. К. Жуков кемасозлик корхонасининг азиз меҳмонлар дафтарига қуйидаги сўзларни ёзди: «Биз қардош Югославия халқининг социализм қурилишида катта муваффақиятларга эришувини астойдил истаймиз. Совет Иттифоқи ва Югославия халқларининг абадий ва бузилмас дўстлиги яшасин!».

Маршал Г. К. Жуков ва унинг ҳамроҳлари корхонани кўриб чиққанларидан кейин, Югославия халқ армияси артиллерия қисмининг ҳарбий машқларида ҳозир бўлдилар.

Люблянага бориш йўлида меҳмонларга Постойнска яма деган машҳур сталактит ғори кўрсатилди.

Маршал Г. К. Жуков ва унинг ҳамроҳлари кечга томон Словения Халқ Республикасининг пойтахти Люблянага келдилар. Бу ерда меҳмонларни ЮФХР мудофааси ишлари давлат секретари И. Гошняк, Словения ижроия вечесининг раиси Б. Крайгер ва Югославия Иттифоқ ижроия вечесининг аъзоси И. Мачек кутиб олдилар.

ТУРКИЯ ҚЎШИНЛАРИ СУРИЯ ЧЕГАРАСИГА ЯҚИН ЖОЙЛАРДА ТЎПЛАНМОҚДА

ДАМАШҚ, 12 октябрь. (ТАСС). «Ал жумҳур» газетасининг бир расмий манбадан олинган маълумотга асосланиб ёзишига қараганда, Сурия чегараси яқинида турк қўшинларини тўплаш давом этмоқда.

Чунончи, газетанинг ёзишича, бундан бироз вақт муқаддам Шимолий Атлантик пакти кенгаши Туркияда американлик катта офицерлардан бири қўмондонлик қилаётган 5-бронетанк дивизиясига Сурия чегарасига томон боришга фармойиш берган. Бу дивизия составида оғир танклар бўлинмалари бор. Бошқа 170 танкдан иборат бўлинма ҳам шу дивизия ихтиёрига берилган. Бу танк группасида, деб ёзади, «Ал жумҳур» газетаси, ҳаммаси бўлиб 670 танк бор. Бу группа Сурия чегарасига яқин бўлган Искандарун районида тўпланган.

Газета 30 минг солдат ва офицердан иборат яна бошқа турк қўшинлари группаси ҳам Сурия чегарасига юбрилди, деб хабар беради.

Хабарнинг охирида айтилишича, турк қўшинларининг Сурия чегарасига яқин жойда тўпланаётганлиги Сурияга қуролли ҳужум қилиш планини борлигидан далолат беради.

ТОШКЕНТГА ЮГОСЛАВИЯ ОЛИМЛАРИ КЕЛДИ

Пахтачилик бўйича бирлашган сессияда қатнашиш учун Югославия олимларининг вакиллари — Македониядаги пахтачилик институтининг директори Иосиф Манес ва Белград университетининг профессори, биология фанлари доктори Ружица Главинич келдилар.

Тошкент аэродромида меҳмонларни Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрининг ўринбосари Р. Эгамбердиев, министрликнинг масъул ходимлари, жамоатчилик вакиллари кутиб олдилар. (ЎзТАГ).

ОБ-ҲАВО

Тошкент об-ҳаво бюросининг берган маълумотига қараганда, бугун ҳаво булут бўлади, ёғингарчилик бўлмайди, шарқ-шимолдан кучсиз шамол эсиб туради. Бугун кечаси 1-6 даража, кундузи 8-13 даража иссиқ бўлиши кутилади.

Кейинги икки кун ичида — 16-17 октябрь кунлари Ўзбекистон областларида ҳавонинг булут бўлиши, айрим жойларда ёғингарчилик бўлиши кутилади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/X да **Бўрон.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 16/X кеч соат 8 да **София Мар** иштироки билан **«Сиҳрли кеча»** тамошасининг давоми.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун янги киноповесть **Ленинград симфонияси.**

НАВОИЙ номли (қишки), «ЕШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун янги киноповесть **Ҳаммадан қиммат нарса.**

«ИСКРА» (қишки) — кундуз ва кечқурун **Ленинград симфонияси,** кеч соат 8 да **Жаннат қушчалари.**

«ИСКРА» (ёзги) — кеч соат 7 ярмида **Ленинград симфонияси,** кеч 9 ярмида **Заречная кўчасида баҳор.**

«САЛЮТ» — **Ленинград симфонияси.**

КАФАНОВ НОМЛИ, «ХИВА» — **Ҳаммадан қиммат нарса.**

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ОПЕРА ВА БАЛЕТ ТЕАТРИДА

ТЕЗ КУНДА ПРЕМЬЕРА

В. Гиенко, Д. Зокиров музикаси

Ойниса

3 парда, 6 кўринишли балет (апофеози билан).

Либретто автори — **Т. Г. Литвинова.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048, Маҳаллий ахборот бўлими — 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 07010 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1861.